

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Instruks for markkontrollører af markfrø og sædekorn 2016

Kolofon

Instruks for markkontrollører af markfrø og sædekorn 2016

Denne vejledning er udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet i 2016

Fotograf(er): Colourbox

© Miljø- og Fødevareministeriet

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: 3395 8000

E-mail: planterlandbrugslov@naturerhverv.dk

Hjemmeside: <http://naturerhverv.dk>

ISBN 978-87-7120-766-8

Indholdsfortegnelse

Kontakt til NaturErhvervstyrelsen	4
Generelle oplysninger	4
Regler for autorisation som kontrollør og opretholdelse af denne	4
Efterkontrol.....	5
Opfølgning på bemærkninger fra efterkontrol	5
Skema til brug for markkontrollen	5
Registrering og indberetning af markkontrollen	6
Selve avlskontrollen	7
Marksyn på motorcykel	7
Samdyrkning af flere arter til frøproduktion.....	7
Foragre	7
Vejledning i forbindelse med elektronisk indberetning af markkontrollen.....	8
Retningslinier for indtastning	9
Ændring af bedømmelse der er indtastet	11
Praktiske oplysninger	11
Klagemulighed	12
Certificering af frø og sædekorn	12
Kategorier	13
Markfrø	14
Udførelse af markbesigtigelse og udfyldelse af besigtigelseskema	14
Besigtigelsen.....	14
Antal besigtigelser	15
Afstandsisolering	18
Iblanding af anden sort.....	18
Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt	18
Andre ukrudsarter	21
Flyvehavre	21
Forfrugt	21
Afgrødens tilstand og sygdomme	21
Markskitse	22
Særligt for olie- og spindplanter	22
Særligt for rodfrugter	22
Avlsnormer for de enkelte arter	23
Rajgræs (Alm. rajgræs, Italiensk rajgræs, Hybrid rajgræs, Rajsvingel og Westerwoldisk rajgræs)	23
Engrapgræs	24
Kløver arter og andre arter af græsser end rajgræs og engrapgræs.	25
Markært	26
Alm. raps og hybridraps	27
Andre arter end græsser, kløver, markært og raps.....	29

MARKFRØ Bilag 1	30
Alm. rajgræs	30
Italiensk rajgræs	32
Westerwoldisk rajgræs	32
Hybrid rajgræs	32
Rajsvingel	32
Strandsvingel	33
Engrapgræs	33
Rød svingel	34
Bakkesvingel	35
Kløver	36
Vinterraps	36
Vårraps	37
Markært	37
Smalbladet lupin	37
Sædekorn	38
Udførelse af markbesigtigelse og udfyldelse af besigtigelseskema	38
Besigtigelsen	38
Anden sort af samme art	40
Kemisk bekæmpelse af flyvehavre eller græsukrudt	41
Arealernes afstandsisolering	41
Mark nr. eller navn	42
Bestemmelser om forfrugt	42
Frøbårne sygdomme	43
Sortsægthed og sortsrenhed	43
Normer for sortsrenhed	43
Isåning af anden sort eller art	44
Anden kornart	44
Flyvehavre i fremavlsmarken	45
Fund af fatoider i havre	46
Fremavlens tilstand	46
Andre ukrudtsarter	46
Rubrikken "Bemærkninger og skitser"	46
Notér i alle rubrikker	47
Nedklassificering af avl	47
Særlige bestemmelser vedrørende flyvehavre	47
Betingelser fælles for alle arter	48
Regler for fraskæring ved fund af flyvehavre	48
Høstkontrol	49
Avlskontrolnormer	50
Vårbyg	50
Vinterbyg	50
Vårhvede, vinterhvede og spelt	51
Alm. havre, nøgen havre og purhavre	51

Vårtriticale og vintertriticale	52
Rug	52
SÆDEKORN Bilag 2	53
Karakterer til sortsbedømmelse	53
Vinter- og Vårbyg	53
Vinter- og Vårhvede	55
Alm. havre, nøgen havre og purhavre	57
Sortsbeskrivelser - Vinterbyg	59
Sortsbeskrivelser – Rug	60

Kontakt til NaturErhvervstyrelsen

Afdeling for certificering af frø og sædekorn:

Merete Buus	Tlf.: 4526 3720	E-mail : meb@naturerhverv.dk
Hanne Poulsen	Tlf.: 4526 3710	E-mail : hpo@naturerhverv.dk
Kristian Ravn Ørum	Tlf. : 4526 3737	E-mail : kriror@naturerhverv.dk
Lis Spo	Tlf. : 4526 3725	E-mail : lsp@naturerhverv.dk

Center for Planter & Landbrugslov:

E-mail: planterlandbrugslov@naturerhverv.dk

NaturErhvervstyrelsens omstilling:

Tlf.: 3395 8000

Generelle oplysninger

Instruks for markkontrollører af markfrø og sædekorn er udarbejdet på grundlag af NaturErhvervstyrelsens bekendtgørelser nr. 1511 om markfrø (udgivet 11. december 2015) og nr. 1549 om sædekorn (udgivet 11. december 2015).

Bestemmelserne i denne instruks gælder for besigtigelse af arealer med avl af markfrø og sædekorn og er gældende for autoriserede markkontrollører og efterkontrollører. Hvis kontrolløren skal besigtige arealer af arter, der ikke er nævnt i denne instruks, skal NaturErhvervstyrelsen kontaktes for nærmere information om gældende normer.

Formålet med markbesigtigelse er at kontrollere om avlen kan godkendes til certificering. Certificering er nærmere beskrevet i afsnittet om certificering af frø og sædekorn. Disse elementer indgår i kontrollen:

- Sortsrenhed og sortsægthed
- Afstandsisolering fra andre pollenkilder
- Artsrenhed – for markfrø især i rajgræs
- Forekomst af flyvehavre
- Forekomst af ukrudt.

Alle arealer besigtiges af autoriserede kontrollører.

Regler for autorisation som kontrollør og opretholdelse af denne

Ansøgeren skal have gennemgået en jordbrugsfaglig uddannelse, der sikrer, at ansøgeren kan foretage markkontrol på en forsvarlig måde.

Autorisation meddeles for henholdsvis sædekorn og markfrø, når ansøgeren har gennemført styrelsens kursus for nye kontrollører og har bestået eksamen. NaturErhvervstyrelsen udsender hvert forår en nyhed om styrelsens kurser. Du kan abonnere på nyhederne her: <http://naturerhverv.dk/abonner>.

Kontrolløren tildeles et autorisationsnummer, der skal anføres sammen med kontrollørens underskrift på besigtigelseskemaerne. Autorisationsnummeret skal også bruges som login i forbindelse med den elektroniske bedømmelse.

Autorisationen udstedes som en generel autorisation til at foretage markbesigtigelser af arealer anmeldt af registrerede markfrø- og sædekornsvirksomheder. Kontrollører ansat i en markfrø- eller sædekornsvirksomhed må kun besigtige arealer udlagt af denne virksomhed, med mindre andet er aftalt med NaturErhvervstyrelsen.

Opretholdelse af autorisationen forudsætter, at

- a) kontrolløren gennemfører markbesigtigelser og foretager indberetning i overensstemmelse med anvisninger fra NaturErhvervstyrelsen,
- b) kontrolløren regelmæssigt foretager besigtigelser,
- c) kontrolløren deltager i styrelsens årlige møde for autoriserede kontrollører mindst hvert femte år,
- d) der er tilfredsstillende overensstemmelse mellem besigtigelser foretaget af kontrolløren og besigtigelser af samme arealer foretaget af styrelsen, og
- e) styrelsen holdes informeret om alle forhold, der har betydning for gennemførelse af besigtigelserne.

Overtrædelse af en af ovennævnte bestemmelser kan medføre tilbagekaldelse af autorisationen.

Efterkontrol

Der bliver udført efterkontrol på minimum 5 % af alle arealer af efterkontrollører efter aftale med NaturErhvervstyrelsen. Efterkontrollører autoriseres af NaturErhvervstyrelsen efter reglerne ovenfor. Efterkontrollører udfører efterkontrollen på vegne af NaturErhvervstyrelsen.

Opfølgning på bemærkninger fra efterkontrol

Såfremt efterkontrolløren har informeret den autoriserede kontrollør om forhold, der har betydning for avlens bedømmelse, skal den autoriserede kontrollør tage disse oplysninger i betragtning og om nødvendigt foretage en ny besigtigelse.

Hvis besigtigelseskemaet allerede er sendt til virksomheden, skal en kopi sendes med de nye oplysninger. Det samme gælder, hvis kontrolløren har indsendt sin bedømmelse elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Skema til brug for markkontrollen

Virksomheden afgør, hvilken/hvilke markkontrollører eller landøkonomiske virksomheder, der skal foretage markkontrol på vegne af virksomheden. Virksomheden sender skemaet "Anmeldelse af areal til fremavl" for hver enkelt areal direkte til markkontrolløren eller til den

landøkonomiske virksomhed, der står for virksomhedens markkontrol. Virksomheden har i forvejen påført oplysninger om virksomhed, avlers navn, adresse, telefon nr., sort, udlægsår, udlægsparti, generation og kontraheret areal til brug for markkontrollen.

Registrering og indberetning af markkontrollen

Skemaet "Anmeldelse af areal til fremavl" skal udfyldes ved markbesigtigelsen. Det er vigtigt at udfylde skemaet korrekt og entydigt. Alle relevante spørgsmål for markfrø hhv. sædekorn skal besvares. Oplysningerne skal dokumentere baggrunden for evt. godkendelse eller kassation af arealet. Udfyldelsen af besigtigelsesskemaet skal være så fyldestgørende, at NaturErhvervstyrelsen kan afgøre, om en given bedømmelse er i overensstemmelse med gældende regler for avlskontrol. Hvis der ikke findes noget af betydning, noteres "0" eller "-" i feltet.

Der er vist eksempel på udfyldelse af skema for hhv. markfrø og sædekorn under afsnittene for disse artsgrupper.

Der skal altid tages kontakt med avler, eller en anden person, der kan oplyse om arealets præcise størrelse (høstareal), forfrugt og beliggenhed. Disse oplysninger er nødvendige for bedømmelse af avlen. Oplysningerne påføres besigtigelsesskemaet.

Det er den autoriserede kontrollør, der aftaler forholdsregler for godkendelse af avlen med avler, foretager evt. 2. syn, vurderer avlen ud fra sine egne iagttagelser og indstiller til kassation eller godkendelse af avlen. Oplysninger fra efterkontrolløren skal indgå på lige fod med den autoriserede markkontrollørs egne fund.

Den autoriserede markkontrollør vurderer om arealet kan godkendes til certificering ud fra de indhentede oplysninger og indsender sin bedømmelse elektronisk til NaturErhvervstyrelsen. Besigtigelsesskemaer fra autoriserede kontrollører skal sendes til den virksomhed, der er angivet på skemaet, umiddelbart efter den afsluttende besigtigelse. Kontrolløren skal tage kopi af skemaet til sig selv og evt. til avleren.

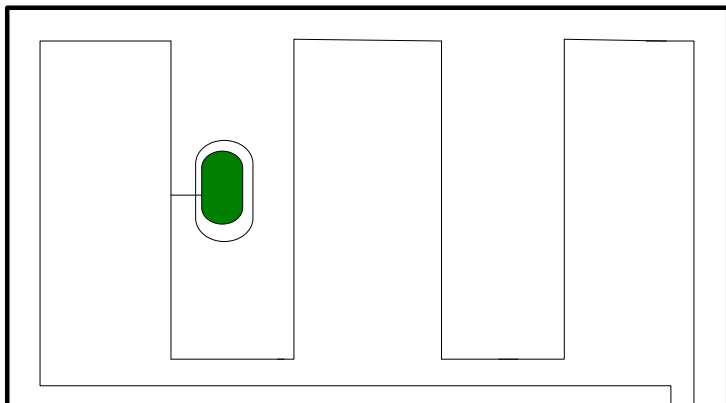
Besigtigelsesskemaer fra efterkontrollører (typisk på grønt papir) skal indsendes umiddelbart efter besigtigelse til NaturErhvervstyrelsen og resultatet af bedømmelsen skal samtidig indberettes elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Bedømmelsen skal så vidt muligt være udført senest:

- 25. juni for vinterraps
- 5. juli for arter der ikke sås i høståret
- 20. juli for arter der er sået i høståret
- 1. august for vinterbyg
- 15. august for bederoe, rødkløver og øvrig vintersæd
- 1. september for vårsæd.

Selve avlskontrollen

Avlskontrollen gennemføres ved at hver mark vandres igennem efter et mønster (se eksempel i figur 2). Gå altid langs markskel, ved hegn, under el-ledninger, rundt om vandhuller mm., hvor der særligt skal kontrolleres for flyvehavre.

Figur 2: Eksempel på vandringsmønster i en mark.

Marksyn på motorcykel

NaturErhvervstyrelsen kan i konkrete tilfælde give tilladelse til at marksyn foretages på motorcykel. Det har i en årrække været anvendt på udvalgte arealer med avl af sædekorn. Det er en forudsætning, at der foreligger en skriftlig aftale med styrelsen, at de normale krav til besigtigelse, som beskrevet i denne instruks, kan opfyldes, samt at det noteres under bemærkninger, når et areal helt eller delvist er besigtiget på motorcykel.

Samdyrkning af flere arter til frøproduktion

Det er tilladt, at dyrke flere arter i blanding på samme fremavlsareal, som fx bælgssæd og korn. Dette er især relevant for økologisk fremavl. Frøene adskilles efter høst på grundlag af forskelle i frøstørrelse og frøfacon. Det er ikke tilladt at samdyrke to kornarter.

Forholdene i marken skal være sådan, at det er muligt at udføre en forsvarlig markbesigtigelse af afgrøderne. Hvis forholdene for markbesigtigelse ikke er tilfredsstillende, skal arealet kasseres.

Foragre

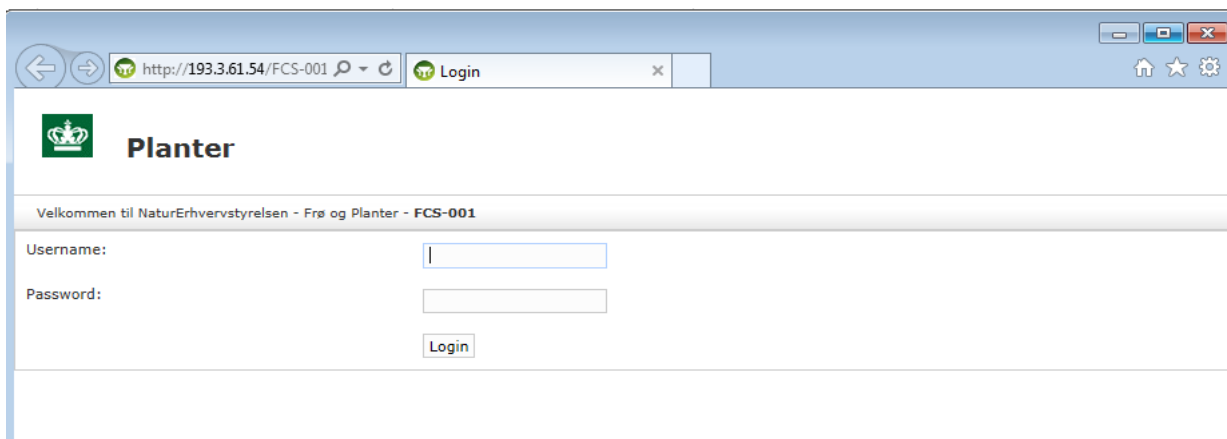
Der er mulighed for at udlægge fremavl på foragre til anden afgrøde. Det er vigtigt at bemærke, at afstandskravene også gælder for avl udlagt på foragre.

Vejledning i forbindelse med elektronisk indberetning af markkontrollen

Resultatet fra markkontrollen af markfrø og sædekorn skal indberettes elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Det betyder, at den enkelte kontrollør skal indberette resultaterne til NaturErhvervstyrelsen på nedenstående blanket, der findes via dette link:

<http://193.3.61.54/FCS-001/>

Planter

Velkommen til NaturErhvervstyrelsen - Frø og Planter - FCS-001

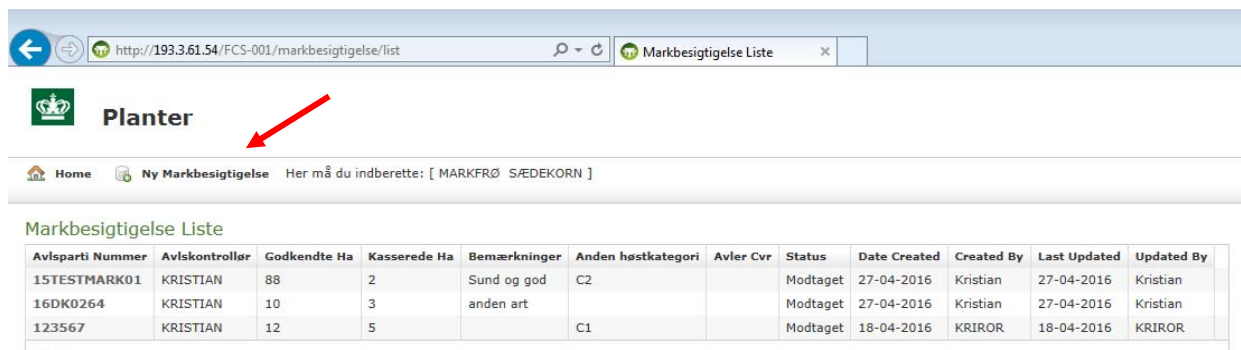
Username:

Password:

Login

Ved Username indtastes kontrollørnummer med store bogstaver (ingen mellemrum mellem bogstaver og cifre: eksempelvis K127). Første gang du logger på skal stamdata opdateres. Klik på Indberetning.

Herefter ses en liste med de arealer, du som kontrollør allerede har indtastet (første gang du logger ind, er der selvfølgelig ingen). Nedenstående er et eksempel på en liste.

Planter

Her må du indberette: [MARKFRØ SÆDEKORN]

Ny Markbesigtigelse

Markbesigtigelse Liste

Avlsparti Nummer	Avlskontrollør	Godkendte Ha	Kasserede Ha	Bemærkninger	Anden høstkategori	Avler Cvr	Status	Date Created	Created By	Last Updated	Updated By
15TESTMARK01	KRISTIAN	88	2	Sund og god	C2		Modtaget	27-04-2016	Kristian	27-04-2016	Kristian
16DK0264	KRISTIAN	10	3	anden art			Modtaget	27-04-2016	Kristian	27-04-2016	Kristian
123567	KRISTIAN	12	5		C1		Modtaget	18-04-2016	KRIROR	18-04-2016	KRIROR

For at komme til selve indtastningsbilledet klikkes på "Ny Markbesigtigelse".

Nedenfor er vist eksempel på indtastning. De felter, der er markeret med "*" skal udfyldes. Dog behøver "Kasserede Ha" ikke at være udfyldt, når der er indtastet en værdi i "Godkendte Ha" og omvendt.

Brug tab-tasten for at komme til næste felt. Ved endt indtastning klikkes på "opret". Derefter fremkommer et billede, der viser, hvad du har indtastet.

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://193.3.61.54/FCS-001/markbesigtigelse/create>. The page title is "Planter" and the breadcrumb is "Home > Markbesigtigelse Liste > Her må du indberette: [MARKFRØ SÆDEKORN]". The main heading is "Opret Markbesigtigelse".

The form contains the following fields:

- Avlsparti Nummer: null / null, value: 16NAER0001 *
- Avlskontrollør: Kristian
- Godkendte Ha: 15 *
- Kasserede Ha: 2 *
- Bemærkninger: Kasseret: Flyvehavre 7 ha pga forfrugt
- Anden høstkategori: C2
- Avler Cvr: (empty)

Red arrows point to the asterisks on the 'Avlsparti Nummer', 'Godkendte Ha', and 'Kasserede Ha' fields, and to the 'Anden høstkategori' dropdown menu.

At the bottom of the form is an "Opret" button.

Brug af felterne "Bemærkninger" og "Anden høstkategori" er beskrevet nedenfor.
Der skal ikke indtastes i feltet "Avler CVR".

Retningslinier for indtastning

Bedømmelsen skal først indtastes, når den endelige bedømmelse er færdig. Dvs. der skal ikke indberettes efter 1. syn, hvis arealet er indstillet til 2. syn. Kontrolløren afventer 2. syn og indberetter derefter den afsluttende bedømmelse.

Avlsparti-nummer	<p>Avlspartinummeret er unikt. Nummeret står i højre hjørne på "Anmeldelse af arealer til fremavl" (besigtigelseskemaet).</p> <p>Det skal indtastes nøjagtigt, som det er angivet på anmeldelsen. Hvis der er streger, skal de indtastes og hvis der er mellemrum skal det indtastes. F.eks. 12/B-14 L</p>
Godkendte og kasserede ha	<p>Der skal indtastes det antal ha, som samlet godkendes og/eller kasseres. Hvis alle ha godkendes, er det ikke nødvendigt at taste i feltet for kasserede ha, da det allerede er udfyldt med "0". Det omvendte gælder, hvis alle ha kasseres. Der skal indtastes en værdi i minimum ét af felterne.</p> <p>Hvis en anmeldelse består af flere marker, indtastes den samlede bedømmelse for alle markerne, som anmeldelsen omfatter. Der skal ikke indtastes en bedømmelse pr. mark. Det vil sige, at hvis man på sit skema har noteret, at der er besigtiget 2 marker på henholdsvis 5 og 10 ha, og begge marker er godkendte, indberettes, at 15 ha er godkendte på det pågældende avlspartinummer.</p>
Bemærkningsfelt	<p>Feltet er en mulighed for at indtaste diverse bemærkninger.</p> <p>Feltet skal benyttes til at angive årsag til nedklassificering eller kassation. Det er nok at skrive stikord eksempelvis flyvehavre, anden kornart, afstandsproblemer eller forfrugt. Men hvis en del af en avl nedklassificeres og en anden del kasseres, skal det fremgå, hvad der er årsag til hvad. Eksempelvis: kassation: Flyvehavre 10 stk., C2 pga. forfrugt. Der skal angives antal flyvehavre eller en vurdering af antallet, hvis der er tale om en større mængde.</p> <p>Hvis en del af avlen nedklassificeres skal antal ha, der nedklassificeres, angives her.</p>
Anden høstkategori	<p>Feltet benyttes kun, hvis høstkategorien ændres i forhold til den anmeldte. Fx hvis der nedklassificeres fra basis til C1, vælges C1.</p> <p>Bemærk, at hvis det kun er en del af et avlsparti, der nedklassificeres, skal høstkategorien også ændres. I feltet for godkendte ha indberettes alle godkendte ha, det vil sige både de ha, der nedklassificeres og de ha, der beholder den oprindelige kategori. I bemærkningsfeltet skrives, hvor mange ha der nedklassificeres, hvis ikke alle nedklassificeres.</p>

Ændring af bedømmelse der er indtastet

Hvis en kontrollør ønsker at ændre et allerede indsendt bedømmelsesresultat, sker det ved at klikke på avlspartinummeret for det pågældende areal på listen over allerede indtastede arealer (Markbesigtigelsesliste).

Derefter fremkommer de tidligere indtastede data:

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://147.29.112.20/FCS-001/markbesigtigelse/show/113682678>. The page title is 'Vis Markbesigtigelse'. The main content area displays the following information:

Avlsparti Nummer	16NAER0001
Avlskontrollør	KRISTIAN
Godkendte Ha	15
Kasserede Ha	2
Bemærkninger	Kasseret: Flyvehavre 7 ha pga forfrugt
Anden høstkategori	C2
Avler Cvr	
Status	Modtaget

At the bottom left of the data area, there is a button labeled 'Ret' with a red arrow pointing to it.

Klik på "Ret" og det bliver muligt at rette data i et indtastningsbillede.

Når data er rettet klikkes på opdater. Send en mail til planterlandbrugslov@naturerhverv.dk om ændringen af det pågældende parti.

I feltet "status" kan du se om anmeldelsen er modtaget, under behandling eller godkendt i styrelsens IT-system. Uanset status kan der rettes i de indtastede oplysninger, også selv om status er "godkendt".

Praktiske oplysninger

Kontrollørnummeret skal ikke indtastes i indtastningsbilledet. Da kontrollørnummeret bliver benyttet som login, udfylder systemet selv kontrollørnummeret på indberetningen. Det betyder, at man kun kan indtaste sine egne arealer. Hvis man indtaster andres arealer, vil man stå som kontrollør af arealerne.

Bemærk, at det altid er muligt at gå fra indtastningsbilledet til listen over indtastede bedømmelser ved at klikke på enten "Markbesigtigelsesliste" eller "Ny markbesigtigelse".

"Markbesigtigelseslisten" kan sorteres. Ved at klikke på en overskrift sorteres bedømmelserne efter data i den pågældende kolonne.

Man forlader systemet ved at klikke på "logout" øverst i højre hjørne.

Klagemulighed

Både avler og virksomhed kan anke kontrollørens bedømmelse af arealerne. Dette gælder fx ved indstilling til kassation eller krav om ny besigtigelse som betingelse for godkendelse. Klagen skal indgives snarest muligt og af hensyn til mulighed for vurdering af klagen, senest en uge fra den dato, hvor meddelelsen om bedømmelsen er givet. Desuden kan NaturErhvervstyrelsens afgørelse ankes til Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Certificering af frø og sædekorn

Frø er fundamentet for vores landbrugs- og gartneriproduktion. Handel og udveksling af frø er omfattende reguleret for gennem kvalitetsfrø at sikre større produktivitet i landbrug og gartneri.¹

Når man ser ned i en sæk med frø eller sædekorn, vil et trænet øje kunne afgøre, hvilken art frø det er. Men det er meget svært at afgøre, hvilken sort eller sorter, der er tale om, om frøet kan spire, og om der er andre sorter eller arter i sækken.

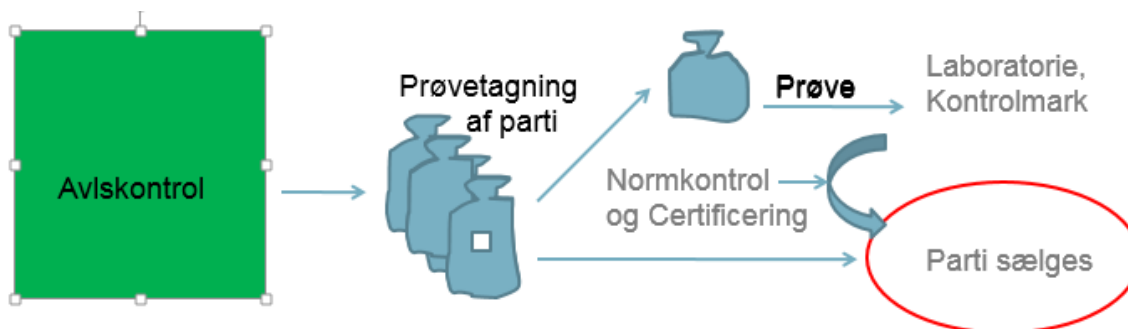
Forkert sort, lav spireevne eller uønskede frø i udsæden kan have store konsekvenser for køberen. Det kan resultere i lavere afregning af avlen eller udgifter til omsåning af marken. Der kan også ske spredning af uønskede arter, som der skal bruges tid og penge på at fjerne flere år frem i tiden.

Derfor er der krav om, at frø skal kontrolleres igennem flere generationer (benævnt kategorier), når det opformeres, fra det forlader forædleren som en ny sort, til det udsås på marken som brugsfrø til frø- og sædekornsproduktion. Kravene er fastlagt i EU og i Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD). Kravene sikrer sporbarhed, identitet samt ensartet kvalitet.

Reglerne fastlægger, at frø skal certificeres. Certificering er en godkendelse, som betyder, at frøet overholder nationale og internationale mindstekrav til renhed, spireevne, sporbarhed mv. Det sker af hensyn til fødevarerforsyningsikkerheden ved at øge landbrugets produktivitet samt for at sikre harmoniserede handels- og eksportmuligheder.

Avlskontrollen er en vigtig del af certificeringen. Andre elementer er prøvetagning, laboratorieanalyse og kontroldyrkning. Se figuren og uddybning nedenfor.

¹ Du kan læse mere om reglerne i vores vejledning 'Frø og sædekorn 1', som du finder her: <http://naturerhverv.dk/virksomheder/froe-og-korn/vejledninger/>

Når et parti frø er sået ud i marken til opformering, udføres der avlskontrol af autoriserede markkontrollører. Når marken er høstet, udtages der prøver af det høstede frø. En prøve sendes til kontroldyrkning, hvor den sås ud ved siden af en standardprøve af sorten for at kontrollere, at frøet er af den angivne sort, og at der ikke er for mange planter, der afviger fra sorten, såkaldt sortsæghed og sortsrenhed. En anden prøve sendes til et frøanalyselaboratorium, hvor den analyseres for spireevne, renhed og frø af andre arter. NaturErhvervstyrelsen certificerer partier, hvor avlskontrol, kontroldyrkning og frøanalyse opfylder de gældende normer. Derefter kan partiet frit handles i hele EU.

Kategorier

Der findes følgende kategorier af frø til certificering:

Kategori	Forkortelse
Forædlermateriale	F eller F-materiale
Præ-basis	PBa
Basis	Ba
Certificeret frø 1. generation	C1
Certificeret frø 2. generation (gælder ikke alle arter)	C2

Certificeringskategorien afhænger af, hvor langt frøet er i opformeringsprocessen. Der er normalt kun en mindre mængde frø til rådighed af forædlermateriale. Denne mængde opformeres til større mængder igennem de forskellige kategorier, indtil det når certificeret frø af 1. eller 2. generation, som også kaldes brugsfrø. Brugsfrøet er det frø, der sælges til landbrugsproduktion.

Markfrø

Udførelse af markbesigtigelse og udfyldelse af besigtigelseskema

Forholdene skal være sådan, at det er muligt at udføre en forsvarlig besigtigelse. Det skal anføres på besigtigelseskemaet, hvis det ikke er muligt at udføre en forsvarlig besigtigelse for sortsrenhed, andre kulturplanter og ukrudt. Det kan fx skyldes meget lejesæd eller store forekomster af ukrudt.

Besigtigelsen

Ved markbesigtigelse skal kontrolløren dels besigtige arealet, dels indhente oplysninger hos avler om øvrige forhold, der har betydning for bedømmelse af avlen. Disse øvrige oplysninger kan fx være oplysning om nærliggende uønskede pollenkilder.

Besigtigelsen skal udføres på det tidspunkt, hvor der er størst mulighed for at vurdere afgrødens sortsægthed og sortsrenhed, og eventuel iblanding af andre plantearter.

De bedste tidspunkter er:

- Græsser: Fra begyndende skridning til blomstringens afslutning. Det er generelt bedre at besigtige tidligt end sent. Der skal ikke ventes på gennemskridning af eventuel flyvehavre.
- Kløver, markært og hør: Omkring blomstring
- Raps: Fra begyndende strækning til den sidste del af blomstringen.

Skemaet viser omtrentlige tider for begyndende skridning eller blomstring.

	April	Maj	Juni	Juli
Bakkesvingel	■			
Vinterraps	■			
Rød svingel	■	■		
Alm. hundegræs		■		
Engrapgræs		■		
Alm. rajgræs		■	■	
Hybridrajgræs		■		
Ital. rajgræs		■		
Hvidkløver			■	
Markært			■	
Vårraps			■	
Rødkløver				■

Antal besigtigelser

Andre arter end hybridraps skal kun besigtiges en gang, medmindre NaturErhvervstyrelsen har bedt om andet.

For hybridraps gælder, at bestøversorten skal besigtiges mindst én gang. Avl af den hunlige komponent og avl af indavlede linjer skal besigtiges tre gange:

- Før blomstring
- Tidligt i blomstringen
- Før blomstringens afslutning

Avlskontrollen gennemføres ved, at hver mark vandres igennem efter et mønster, således at hele arealet "dækkes". Det er nødvendigt at komme ud til siderne, for at se om kravet til afstandsisolering er opfyldt. Det kan være en god ide at gå på tværs af såretninger og komme forbi evt. vandhuller og strømførende ledninger.

Se eksempel på et udfyldt besigtigelseskema på næste side.

 Miljø- og Fødevareministeriet NaturErhvervstyrelsen		Anmeldelse af arealer til fremavl		Avlsparti nr. NEST02-15	
Virksomhed NaturErhvervstyrelsens Frøhandel A/S		Artsort Rødkløver Rajah		Autorisations nr.	
Kontaktperson (navn, tlf./mobil nr.) A. Andersen		Hæskategori Bais		☐ Økologisk	
Avler (navn, adresse, tlf.nr.) Søren Andersen Nyropsgade 30 1780 København V		Udlegspartiernes referencenr. DK 13XX0001		Udsæd, kg 100	
Avlers SE/CVR-nr. 12348678		Udlegsdnr. 2013		Hæstnr (1,2,3...) 2	
Arealets adresse Nyropsgade 30 1780 København V		Kontaktperson (navn, tlf./mobil nr.) 12 34 56 78		Kontraheret areal, ha 7,0	
Sædekorn					
Dyrkes der anden sort af samme art på ejendommen og/eller ejendomme i samdrift		☐ ja ☐ nej		Hvilken	
Er der aflugnet flyvehavre i avlen før marksyn		☐ ja ☐ nej		Antal/mark	
Er der foretaget sprøjtning mod flyvehavre eller græsukrudt på fremavlsarealet		☐ ja ☐ nej		Middel	
Sædekorn/markfrø					
Afstand til anden sort af samme art		Mere end: ☐ 1 m ☐ 50 m ☐ 100 m ☒ 200 m ☐ 300 m ☐ 1000 m ☐ 1200 m			Afstand, m
Sort					
Markfrø					
For ragræs		Afstand til anden art af ragræs: mere end: ☐ 50 m ☐ 200 m m		Sort	
For Brassica		Afstand til anden Brassica-art: mere end: ☐ 50 m ☐ 200 m m		Sort	
Hvornår har der på arealet sidst været avl af samme eller beslægtet art til udsæd eller oliepresning		Ar		Sort	
Har der været avl af ærtheste bønne på arealet inden for de sidste 2 kalenderår		☐ ja ☐ nej		Ar ☐ Sort	
Firmaets egne oplysninger					
Kontrollørens indstillig					
Godkendt mærk PD01-09		I alt ha 7,0		Kontrollørens underskrift	
				1. syn, dato:	
				Aut.nr. 3000	
				Navn Signatur	
				Tlf.nr. 12 34 56 78	
				9/7-15	
Kasseret mærk					
				2. syn, dato:	
				Aut.nr.	
				Navn	
				Tlf.nr.	

For optællinger, bemærkninger og skitser benyt venligst bagsiden.

Afstandsisolering

Der skal overholdes mindsteafstande mellem fremmedbestøvende arter og andre pollenkilder for at undgå fremmedbestøvning. Ved andre pollenkilder forstås:

- Andre frømarker med anden sort af samme art - for arter af rajgræs og rød svingel dog kun for sorter med samme ploidi. Sorternes ploidi er angivet i bilag 1 for markfrø.
- Andre frømarker med beslægtede arter, der kan indkrydses, fx arter af rajgræs og rajsvingel med samme ploidi og visse arter af *Brassica*. *Brassica* er en slægt af planter, der benævnes kål.
- Marker og udyrkede områder med ukendte sorter af samme art, der blomstrer på samme tid som frømarken.

Det er kontrollørens opgave at undersøge, om de krævede mindsteafstande er overholdt. Er afstandskravet ikke opfyldt, kan afstanden mellem markerne etableres inden blomstring, ved fraskæring, ompløjning eller lign. Kravene til afstand er anført i afsnittene om de enkelte arter.

Iblanding af anden sort

Iblanding af anden sort kan enten komme fra udlægspartiet, eller fra tidligere frøavl på arealet.

Planter af anden sort skal tælles flere steder i marken og skal oplyses som antal pr. arealenhed (10, 20 eller 30 m²). Ved mindre iblandinger kan antallet opgives som ca. 1 pr. 30 m² eller ca. 1 pr. 100 m².

Ved iblandinger i nærheden af, eller over det højst tilladte, skal der foretages mindst 15 optællinger på felter af 10, 20 eller 30 m². De felter, der tælles på skal udvælges systematisk, jævnt fordelt over hele arealet.

Resultatet af hver optælling anføres i bemærkningsfeltet. Antal planter af anden sort noteres, og det oplyses, hvordan de afviger fra den øvrige bestand, fx med hensyn til tidlighed eller højde.

Hvis iblandingen er uens fordelt, fx kun i dele af marken, skal det markeres på en skitse.

Der indhentes oplysninger om arealets sædskifte, hvis der er flere planter af anden sort end tilladt. Især skal det oplyses, om der har været frøavl af anden sort af arten.

NaturErhvervstyrelsen har udarbejdet oversigter over de fleste sorter anmeldt til avlskontrollen i 2016. Oversigterne findes i bilag 1 for markfrø.

Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt

Det er tilladt at dyrke flere arter sammen i den samme frømark. Dette er især relevant for økologiske fremavlere. Frøene adskilles efter høst ved rensning, baseret på forskelle i størrelse og form.

Rapporten om besigtigelse skal gerne give et helhedsindtryk af en frømark. Skalaen i tabel 1 benyttes derfor til alle betydende arter i marken (bortset fra anden art af rajgræs i rajgræs).

Tabel 1 Karakterskala

Antal planter af anden art	Karakter
Enkelte på arealet	1
Under 1 pr. 10 m ²	2
1-2 pr. 10 m ²	3
3-5 pr. 10 m ²	4
> 5 pr. 10 m ²	5

Er der iblanding af enkelte planter, af fx hundegræs, fordelt over hele marken, anføres det som: Hundegræs 1. Ved en stor iblanding på en mindre del af marken anføres: Hundegræs 1(5).

Der er kun marknormer for iblanding af andre kulturplanter, når det gælder anden art af rajgræs i rajgræs. Fx italiensk rajgræs i alm. rajgræs. Her skal foretages optællinger som beskrevet under "Iblanding af anden sort".

Ved besigtigelsen bør der især fokuseres på arter, der er vanskelige at frarensse frøafgrøden.

Eksempler på generende iblandinger ses i tabel 2. Bogstavkoderne er forklaret i det følgende:

- A: Arten er opformeringsmæssigt og konkurrencemæssigt et problem i frømarken, men er ikke umulig at frarensse, dog ofte med ekstra svind.
- B: Arten er et problem i marken, og er enten umulig at frarensse og/eller giver et stort rensesvind.

Tabel 2 Generende iblandinger

Tokimbladet Ukrutt	Rødkløver	Hvidkløver	Timote	Alm. rajgræs	Ital. Rajgræs	Hybrid rajgræs	Rajsvingel	Engsvingel	Strandsvingel	Rød svingel	Bakkesvingel	Hundegræs	Engrapgræs	Alm. rapgræs	Hvene
Andre kløverarter	B	B	B												
Fuglegræs		B													
Haremad				B	B	B	B	B	B	B	B	B			
Melde	B	B													
Hønsetarm		B											B	B	
Kamille	B	B	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	
Mælkebøtte										A	A		A		
Pragtstjerne	B	B													
Skræppe*	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Storkenæb	B	B													
Vejbred		B	B												
Vejpileurt	B	B													

Græs Ukrutt	Rødkløver	Hvidkløver	Timote	Alm. rajgræs	Ital. Rajgræs	Hybrid rajgræs	Rajsvingel	Engsvingel	Strandsvingel	Rød svingel	Bakkesvingel	Hundegræs	Engrapgræs	Alm. rapgræs	Hvene
Rajgræs								B	B	B	B	B			
Timote	B														
Hundegræs		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B		B		
Rød-/Bakkesvingel			B					B	B			B			
Engsvingel			B	B	B	B	B		B	B	B	B			
Rapgræs	B	B	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B		
Enårig rapgræs	B	B	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	B	B
Agerrævehale*		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	A	A	A
Knæbøjet rævehale		B	B	A	A	A	B	B	B	B	B	B	B	B	
Væselhale										B	B				
Vindsaks			A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	B	B
Blød hejre			B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	A	A	
Gold hejre*			A	A	A	A	A	A	A	A	A	A			
Fløjsgræs								A						B	
Kvik*		A	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	A	A	A
Flyvehavre**		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B

* = For disse arter gælder særlige strenge normer til indhold i renvaren

** = Fri for flyvehavre både i mark og i analyse

Andre ukrudtsarter

Hvis der er så store forekomster af ukrudt, fx kvik eller vindaks, at kontrolløren vurderer, at arealet ikke kan besigtiges betryggende for forekomster af anden sort, anden art eller flyvehavre, skal et fremavlsareal kasseres.

Hvis en del af arealet er forurenet med ukrudt, kan det afgrænses fra fremavlsarealet ved stokkemarkering, fraskæring af et halvt meter bredt bælte afhugget i jordhøjde med krattrydder, havefræser eller lignende eller ved høstkontrol, se særligt afsnit om høstkontrol. Afgrænsning behøver ikke at gå ud til markens kanter. Afgrænsning kan ske ved flere skår.

Flyvehavre

Hvis der ved besigtigelsen konstateres flyvehavre, skal kontrolløren gøre avler bekendt med forekomsten. Der aftales eventuelt et 2. syn. Der skal gå minimum en uge mellem de to besigtigelser for flyvehavre.

Ved fund af flyvehavre noteres antal enkeltstående planter og antal kolonier. Fordelingen i marken angives ved en skitse. Der må ikke forekomme flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse.

Forfrugt

Regler for forfrugt er beskrevet i afsnittet om avlsnormer for de enkelte arter.

Åremålskravet er antal hele kalenderår mellem høst af seneste avl og udlæg af nuværende avl. Se figur 1 som eksempel.

Figur 1: Illustration af beregningen af antal frie kalenderår. Hvis der i år 2008 var alm. rajgræs på arealet, skal der for basis avl være 5 kalenderår fri. Dvs. at der først i år 2015 kan udlægges alm. rajgræs af anden sort igen.

Hvis der tidligere har været frøavl af anden sort på marken, noteres seneste høstår. Hvis der ikke har været frøavl indenfor det krævede antal "frie" år, kan skrives: > xx år siden.

Afgrødens tilstand og sygdomme

De fundne sygdomme skal noteres på skemaet. Se under markært angående de særlige forhold for ærtebakteriose. Afgrødens tilstand kan eksempelvis anføres som: god, tynd, dårlig, stærkt forurenet m.m.

Markskitse

Markkontrollen kan i mange tilfælde suppleres med en skitse. En skitse kan give værdifulde oplysninger om placering af arealet i forhold til andre marker, hvor krydsningsfare er til stede. Skitsen kan også benyttes til orientering om pletvis forekomst af andre arter eller anden sort. Ved fund af flyvehavre skal de altid indtegnes på en skitse.

Særligt for olie- og spindplanter

Ved besigtigelse af olie- og spindplanter oplyses der år og sort på den seneste avl af samme eller beslægtet art til udsæd eller oliepresning. Desuden oplyses om andre pollenkilder, der kan krydsbestøve, inden for mindsteafstandene.

Særligt for rodfrugter

Ved besigtigelse af rodfrugter oplyses afstanden til den nærmeste mark med stokløbere af arten, samt årstal og sorten på den sidste avl af roer til foder, fabriksbrug eller frøavl af samme art på arealet.

Avlsnormer for de enkelte arter

I bilag 1 for markfrø findes oplysninger om ploidi og andre relevante grupperingskendetegn. Der kan være anmeldt sorter, der ikke er med i oversigterne.

Rajgræs (Alm. rajgræs, Italiensk rajgræs, Hybrid rajgræs, Rajsvingel og Westerwoldisk rajgræs)

Egenskab	Høstkategori	Krav
Afstandsisolering mellem arter og sorter af rajgræs samme ploidi – se sorterens ploidi i bilag 1	Præbasis og basis	200 m
	C1	50 m hvis marken er > 2,0 ha 100 m hvis marken er < 2,0 ha
Afstandsisolering mellem arter og sorter af rajgræs forskellig ploidi – se sorterens ploidi i bilag 1	Præbasis og basis	1 m
	C1	1 m
Iblanding af anden sort ¹	Præbasis og basis	Max. 1 plante pr. 30 m ²
	C1	Max. 1 plante pr. 10 m ²
Iblanding af anden art af rajgræs i rajgræs ²	Præbasis og basis	Max 1 plante pr. 50 m ²
	C1	Max 1 plante pr. 10 m ²
Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt ³	Alle kategorier	Ingen flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse
Forfrugt, afstand i år til andre arter af kløver- og græsfrø, samt grønbrak med græsmarksplanter ⁴	Præbasis og basis	5 år
	C1	3 år
Forfrugt, afstand i år til andre sorter af samme art ⁵	Præbasis og basis	5 år
	C1	3 år

NOTER:

1. Iblanding af anden sort:

Ved iblanding i nærheden af eller over normen, skal der foretages mindst 15 optællinger på felter af 10 eller 30 m², systematisk udvalgt over hele arealet. Resultatet for hver optælling skal anføres på skemaet. I bilag 1 for markfrø er angivet ploidi for en række sorter af de arter, der er omfattet af dette afsnit.

2. Iblanding af anden art af rajgræs i rajgræs:

Ved iblanding i nærheden af eller over normen, skal der foretages mindst 15 optællinger på felter af 10 eller 50 m², systematisk udvalgt over hele arealet. Resultatet for hver optælling skal anføres på skemaet.

3. Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt:

Fund af ukrudt rapporteres ved brug af skalaen i tabel 1. Det er vigtigt at rapportere de arter, der er mest af og de arter, der er vanskelige at rense fra afgrøden, se evt. tabel 2. Kvik kan være et problem i sene sorter af alm. rajgræs.

4. Forfrugt, afstand i år til andre arter:

De anførte tidsintervaller gælder, når forfrugt er anden art af rajgræs. For grønbrak kan der ses bort fra kravet, hvis marken er blevet slået senest 15. maj.

5. Forfrugt, afstand i år til andre sorter:

Værdierne angiver antal hele kalenderår, der skal være fri for tidligere avl af anden sort af arten.

Engrapgræs

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandsisolering mellem forskellige sorter af engrapgræs	Alle kategorier	1 m
Iblanding af anden sort ¹	Præbasis og basis	Max. 1 plante pr. 20 m ²
	C1	Max. 6 planter pr. 10 m ² for monoklone sorter Max. 4 planter pr. 10 m ² for flerklonede sorter
Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt ²	Alle kategorier	Ingen flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse
Forfrugt, afstand i år til andre arter af kløver- og græsfrø, samt grønbrak med græsmarksplanter ³	Præbasis og basis	5 år ³
	C1	3 år ³
Forfrugt, afstand i år til andre sorter af samme art ⁴	Præbasis og basis	5 år ⁴
	C1	3 år ⁴

NOTER:

1. Iblanding af anden sort:

Ved iblanding i nærheden af, eller over normen, skal der foretages mindst 15 optællinger på felter af 10 eller 20 m², systematisk udvalgt over hele arealet. Resultatet for hver optælling skal anføres på skemaet. I bilag 1 for markfrø er der en oversigt over, om sorter af engrapgræs er monoklone eller flerklone.

2. Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt:

Iblanding angives ved brug af karakterskalaen i tabel 1. Det er vigtigt at rapportere de arter, der er flest af, og de arter, der er vanskelige at rense fra afgrøden, se evt. tabel 2 a og b. Alm. rapgræs og enårig rapgræs kan være vanskelige at rense fra. Der er ingen normer for forekomst af ukrudt i engrapgræs. Der må ikke findes flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse.

3. Forfrugt, afstand i år til andre arter:

De anførte tidsintervaller kan nedsættes med tilladelse fra NaturErhvervstyrelsen, hvis frø fra den tidligere dyrkede art kan renses fra eller adskilles ved analysering, eller der kan ske en sikker adskillelse ved frøanalysen i laboratoriet. For grønbrak kan der ses bort fra kravet, hvis marken er blevet slået senest 15. maj.

4. Forfrugt, afstand i år til andre sorter:

Værdierne angiver antal hele kalenderår, der skal være fri for tidligere avl af anden sort af arten.

Kløver arter og andre arter af græsser end rajgræs og engrapgræs.

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandsisolering til andre sorter af samme art med samme ploidi og til andre pollenkilder der kan krydsbestøve ¹	Præbasis og basis	200 m
	C1	50 m hvis marken er > 2,0 ha 100 m hvis marken er < 2,0 ha
Afstandsisolering mellem sorter af rødsvingel med forskellig ploidi ¹	Alle kategorier	1 m
Iblanding af anden sort ²	Præbasis og basis	Max. 1 plante pr. 30 m ²
	C1	Max. 1 plante pr. 10 m ²
Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt ³	Alle kategorier	Ingen flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse
Forfrugt, afstand i år til andre arter af kløver- og græsfrø, samt grønbrak med græsmarksplanter ⁴	Præbasis og basis	5 år
	C1	3 år
Forfrugt, afstand i år til andre sorter af samme art ⁵	Præbasis og basis	5 år, 7 år for kløverarter
	C1	3 år

NOTER:**1. Afstandsisolering**

Der er risiko for krydsbestøvning mellem arterne rødsvingel, fåresvingel og bakkesvingel, for sorter af samme ploidi.

2. Iblanding af anden sort:

Ved iblanding i nærheden af eller over normen, skal der foretages mindst 15 optællinger på felter af 10 eller 30 m², systematisk udvalgt over hele arealet. Resultatet for hver optælling skal anføres på skemaet. I bilag 1 for markfrø er angivet ploidi for en række sorter af de arter, der er omfattet af dette afsnit.

3. Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt:

Fund af ukrudt rapporteres ved brug af skalaen i tabel 1. Det er vigtigt at rapportere de arter, der er mest af og de arter, der er vanskelige at rense fra afgrøden, se evt. tabel 2. Der må ikke findes flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse.

4. Forfrugt, afstand i år til andre arter:

Tidsintervallerne kan nedsættes med tilladelse fra NaturErhvervstyrelsen, hvis den tidligere dyrkede art ikke frembyder nogen risiko for uønsket bestøvning, og frø af arten let kan frarenses, eller der kan ske en sikker adskillelse ved frøanalysen i laboratoriet.

For grønbrak kan der ses bort fra kravet, hvis marken er blevet slået senest 15. maj.

5. Forfrugt, afstand i år til andre sorter:

Værdierne angiver antal hele kalenderår, der skal være fri for tidligere avl af anden sort af arten.

Markært

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandsisolering til andre sorter af markært	Alle kategorier	1 m
Iblanding af anden sort ¹	Præbasis og basis	Max. 1 plante pr. 10 m ²
	C1	Max. 3 plante pr. 10 m ²
	C2	Max. 5 plante pr. 10 m ²
Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt	Alle kategorier	Ingen flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse
Sygdomme ³	Alle kategorier	Ærtbakteriose ³
Forfrugt, afstand i år til andre sorter af samme art ⁴	Alle kategorier	2 år

NOTER:**1. Iblanding af anden sort**

Ved iblanding i nærheden af eller over normen, skal der foretages mindst 15 optællinger på felter af 10 eller 30 m², systematisk udvalgt over hele arealet. Resultatet for hver optælling skal anføres på skemaet. I bilag 1 for markfrø er tabeller med relevante kendetegn for arterne.

2. Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt:

Fund af ukrudt rapporteres ved brug af skalaen, tabel 1. Det er vigtigt at rapportere de arter, der er flest af. Der må ikke findes flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse.

3. Sygdomme:

Ved besigtigelsen skal kontrolløren være opmærksom på eventuel forekomst af ærtbakteriose (*Pseudomonas syringae* pv. *psis*)

Bakterien trænger ind i planterne gennem naturlige åbninger og sår. Den kan angribe alle overjordiske dele af ærteplanter i alle vækststadier. Angrebet ses først som små vanddruknede pletter. Når pletterne vokser, bliver de brunfarvede, men er oftest omgivet af en vanddruknede zone. I begyndelsen er pletterne runde, men under væksten bliver de mere uregelmæssige, og de kan med tiden dække store dele af blade, bælg og stængler.

4. Forfrugt, afstand i år til andre sorter:

Værdierne angiver antal hele kalenderår der skal være fri for tidligere avl af anden sort af markært.

Alm. raps og hybridraps

Den hunlige linje i hybridraps og avl af indavlede linjer skal altid besigtiges 3 gange:

- før blomstring
- begyndende blomstring
- sidst i blomstringen

I bilag 1 for markfrø er angivet hvilke sorter af raps, der er hybrider.

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandsisolering fra alm. raps arealer til andre pollenkilder ¹	Præbasis og basis	200 m
	C1	100 m
Afstandsisolering fra hybridraps arealer til andre pollenkilder, bortset fra bestøversort ¹	Præbasis og basis	500 m
	C1	300 m
Afstandsisolering mellem han- og hunlinjer ved avl af hybridraps	Alle kategorier	80 cm
Iblanding af anden sort i arealer med alm. raps	Præbasis og basis	Max. 1 plante pr. 30 m ²
	C1	Max. 1 plante pr. 10 m ²
Iblanding af anden sort i arealer med Hybridraps ^{2, 3}	Præbasis og basis- hunlig komponent (pollensteril)	Max. 2 planter pr. 30 m ²
	Præbasis og basis- hanlig komponent samt indavlede linjer	Max. 1 plante pr. 30 m ²
	C1-hunlig Komponent (pollensteril)	Max. 3 planter pr. 10 m ²
	C1-hanlig Komponent	Max. 2 planter pr. 10 m ²
Hansterilitet i hybridraps ³	Basis - hunlig komponent	Mindst 99 %
	C1 – hunlig komponent	Mindst 98 %
Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt ⁴	Alle kategorier	Ingen flyvehavre ved den afsluttende Besigtigelse
Forfrugt, afstand i år til andre sorter af samme art ⁵	Alle kategorier	6 år / 8 år
Forfrugt til andre korsblomstrede arter og til avl af havekål, radise og ræddike	Alle kategorier	8 år

NOTER:**1. Afstandsisolering:**

Afstandskravet gælder også mellem arealer af vår- og vinterraps. Der kan efter skriftlig ansøgning til NaturErhvervstyrelsen dispenseres fra afstandskravet, hvis vinterrapsarealet er afblomstret før, vårrapsarealet begynder blomstring. Der er ekstrem lille risiko for bestøvning mellem gul sennep og raps, derfor er der ingen afstandskrav.

2. Iblanding af anden sort:

Gælder sorter, der skal indgå i en sammensat sort, eller hybrider, baseret på hansterilitet, hvor hansteriliteten er ophævet i brugsfrøet.

3. Hansterilitet i hybridraps

Bedømmelsen af hansterilitet sker ved en undersøgelse af blomster for fravær af fertile støvknapper. Både efterkontrollører og autoriserede kontrollører skal rapportere om dette. Der optælles på 10 steder i marken og mindst 20 planter pr. sted og gerne 20 planter efter hinanden i samme række. Opgørelsen laves både ved 2. og 3. besigtigelse.

4. Iblanding af andre kulturplanter og ukrudt:

Det er vigtigt at rapportere de arter, der er mest af og de arter, der er vanskelige at rense fra afgrøden. Der må ikke findes flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse.

5. Forfrugt, afstand i år til andre sorter:

Værdierne angiver antal hele kalenderår, der skal være fri for tidligere avl af anden sort af arten. Kravet er mindst 6 kalenderår fri i forhold til tidligere avl af raps – dog 8 år hvis den tidligere avl havde højt indhold af erucasyre og/eller glucosinolater. Kravene gælder for både almindelig raps og hybridraps.

Andre arter end græsser, kløver, markært og raps

Der er ikke marknormer for største indhold af andre kulturplanter og ukrudt bortset fra at der ikke må findes flyvehavre ved den afsluttende besigtigelse.

Normerne for forfrugt, afstand til andre sorter af samme art og indhold af anden sort er følgende:

Art	Forfrugt ¹⁾	Afstand, m			Anden sort, pr. 10 m ²		
	Alle kategorier	Præbasis /Basis	C1	C2	Præbasis /Basis	C1	C2
Bederoe	8 ²⁾	1000 ³⁾	800 ³⁾		Mindst muligt		
Gul sennep	6	500	200		1	3	
Hamp, enbo	3	5000	1000	1000	1 pr. 30 m ²	1	1
Hamp, andre	3	400	200	200	1 pr. 30 m ²	1	1
Hestebønne	2	400	200	200	1	3	5
Honningurt	3	400	200		1 pr. 30 m ²	1	
Hør	3	1	1	1	5	20	25
Kommen	3	400	200		1 pr. 30 m ²	1	
Kålroe	16	800	500		1	3	
Lupin - alle	2	200	100	50	1 pr. 30 m ²	1	1
Olieræddike	8	500	200		1	1	
Opimvalmue	2	400	200		2	5	
Rybs	6	500	200		1	3	
Vikke	2	100	50		1	1	

NOTER:**1. Forfrugt:**

Værdierne angiver antal hele kalenderår, der skal være fri for tidligere avl af anden sort af arten.

2. Forfrugt - bederoer:

Der kræves kun 4 år mellem frøavl af bederoe og tidligere marker med bederoe til foder eller fabriksbrug.

3. Afstandsisolering - bederoer:

For at undgå krydsning af forskellige sorter af samme art eller krydsning med andre varianter skal der overholdes mindst følgende afstande:

Mindste afstand ²	Arealer til avl af	
	Basisfrø	Certificeret frø
Til frømarker af sukkerroe af anden sort	1.000 m	800 m
Til frømarker af andre bederoeformer	1.000 m	1.000 m
Til frømarker af rødbede eller blomstrende afgrøder heraf	1.200 m	1.200 m

² De anførte afstande gælder også i forhold til stokløbere i 1. års marker, der blomstrer på samme tidspunkt som frøavlsarealet, samt til blomstrende planter af strandbede.

MARKFRØ

Bilag 1

Ploidi:

Hvor intet andet er anført er sorten diploid (2n).

Tetraploide sorter er markeret med 4n efter sortsnavnet.

Alm. rajgræs

Sort	
Aberavon	
Aberchoice	
Aberdart	
Activa	4n
Adeline	
Akurat	4n
Alboka	
Alligator	4n
Allstarter	
Altesse	
Alyssa	
Anouk	
Arusi	4n
Arsenal	
Astenlord	
Astonenergy	4n
Anstonprincess	4n
Bandalore	
Banfield	
Barbeta	
Barcampo	4n
Barclay II	
Bareuro	
Barfamos	4n
Bargamma	
Barimero	
Barkamaz	4n
Barlancia	
Barlicum	
Barmaxima	4n
Barminton	
Barnauta	4n
Barorlando	
Barpasto	4n

Sort	
Barrage	
Barsintra	4n
Bartwingo	
Belida	
Bellini 1	
Betty	
Bizet 1	
Borsato	
Boyne	
Bree	
Brorsyn	
Buffardin	
Calibra	4n
Cancan	
Cantalou	4n
Capri	
Carraig	4n
Cavendish	
Chardin	
Charisma M	4n
Chloe	
Claudine	
Clementine	
Cleopatra	
Columbine	
Concerto	
Conrad 1	
Copeland	
DLF LFD-62846	
DLF LFT-41121	
DLF LFT-8561	
DLF LFT-8587	4n
Double	4n
Dromara	4n

Sort	
Drumbo	
Drumbo Eko	
Dunluce	4n
Duparc	
Eiffel	
Elegana	
Ensilvio	
Esquire	
Essence	
Estelle	
Eterlou	
Fancy	
Fabian	4n
Forever	
Fornido	4n
Foxtrot	
Francesca	
Garbor	4n
Garibaldi	4n
Gianna	
Giant	4n
Glenariff Eko	
Glencar	4n
Glenstal	4n
Glenveagh	
Gossip	4n
Greenglide	
Greensky	
Greenway	
Hamac	
Hancock	
Himalaya	
Honroso	
Hugo 1	

Sort
Humbi 1
Indiana
Indicus 1
Irondal
Jubilee EG
Jumbo
Kabota
Karatos 4n
Kentaur 4n
Keystone
Kiani
Kimber
Kintyre 4n
Kokomo
Lacerta 4n
Leclair
Libronco
Licarta
Lidelta 4n
Lifrance
Ligenius 4n
Limbos 4n
Magician 4n
Majestic
Mara
Margarita
Massimo
Matenga
Mathilde 4n
Maurice 4n
Maurizio 4n
Mavuno 4n
Mercitwo
Mezquita
Mirtello
Missouri 4n
Mokari
Navan 4n
Navarra 4n
Neptun 4n
Neruda 1
Novello 4n
Olive LMG LFT-9328

Sort
Option
Passion
Pastour
Pastun
Picaro
Piccadilly
Pionero 4n
Platinum
Pokoro 4n
Polim 4n
Pollen
Pomposo 4n
Ponderosa
Poseidon
Prana 4n
Premium
Rivaldo 4n
Rodrigo
Rokade
Romark
Romito
Shivane
Soriento
Sponsor
Stamina
Stefani
Stolawn
Stravinsky
Sun
Talgo
Taya
Telstar
Temprano
Tetragreen 4n
Thrive
Tivoli 4n
Toddington
Tomaso
Tophat 2
Trivos 4n
Troya
Turandot 4n
Turfgold

Sort
Turfsun
Twymax 4n
Tyrella
Valerio 4n
Vauclin
Virtuose
Yatsu-Yume 4n
Zenia LP 6524
Zenital

Italiensk rajgræs

Sort	
Danergo	4n
Domino	
Dorike	4n
EF 486 Dasas	
Elvis	
Fabio	4n
Fox	
Inducer	

Sort	
Itaka	
Itarzi	4n
Jeanne	4n
LMG LMT-18043	
Majesty	
Podium	
Sikem	

Sort	
Taurus	
Turgo Pajbjerg	4n
Udine	4n
Yolande	
Zorro	

Westerwoldisk rajgræs

Sort	
Andy	4n
Avance	4n

Sort	
Magloire	
Torero	4n

Hybrid rajgræs

Sort	
Aberecho	4n
Astoncrusader	4n
Barsilo	
Bastille	4n

Sort	
Fortimo	4n
Hybrix	
Istria	4n
Lampard	4n

Sort	
Solid	4n
Storm	4n
Tetragraze	4n
Tetratop	4n

Rajsvingel

Sort	
Felopa	4n
Feodoro	4n
Fojtan	6n
Hipast	6n

Sort	
Honak	6n
Hostyn	4n
Lofa	4n
Paulita	4n

Sort	
Perun	4n
Perseus	

Strandsvingel

Sort
Asterix
Bardavinci 6n
Barelite 6n
Barlexas II 6n
Barnoble 6n
Barolex 6n
Barspider 6n
Borneo
Braveheart 6n
Cannavaro 6n
Emeraude 6n

Sort
Essential 6n
Eyecandy 6n
Finelawn
Galatea
Grande II
Greenbrooks
Greenfront
Hykor 6n
Jordane 6n
Kora 6n
Lipalma

Sort
LMG FAF-136 6n
Meadre
Olympic Gold
Palladio 6n
Starlett 6n
Swaj 6n
Tomahawk
Tomcat 1
Tower
Umbrella 6n
Venanzio

Engrapgræs

Klon: Hvor intet er anført er sorten monoklon. Flerklone sorter er markeret med (fkl) efter sortsnavnet

Sort
Arende
Balin
Barduke
Barhelene
Barimpala
Bariris
Baron
Baronial
Broadway
Chester
Conni
DLF PPF-7912
DLF PPG-48457

Sort
DLF PPG-48690
Bowinta
DLF PPG-8737
DLF PPG-9390
Evora
Geisha
Geronimo
Greenplay
Julius
Kaitos
Lato (fkl)
Liblue (fkl)
Limagie (fkl)

Sort
Limerick
Limousine
LMG PPG-4238A
Markus
Miracle
Oxford
Panduro
PP KM 11
Sobra
Sunray
Yvette
Zeptor

Rød svingel

Ploidi: Hexaploide sorter er markeret med (6n – 42 kromosomer) efter sortsnavnet; disse sorter tilhører underarterne *commutata* og *tricophylla* og er henholdsvis uden og med korte udløbere. De øvrige sorter er oktaploide (8n 56 kromosomer) og tilhører underarten *rubra* med lange udløbere.

Sort
Agnetha
Albertine 6n
Amarone 6n
Ambiente
Aponga
Aporina 6n
Archibald
Barchip 6n
Bardiva 6n
Bargreen II 6n
Barjessica
Barpearl 6n
Barsylvia
Barustic
Belleaire 6n
Beudin 6n
Blenheim 6n
Bossanova
Brahms
Caldris
Calliope 6n
Camilla
Capriccio 6n
Character 6n
Carousel 6n
Casanova 6n
Cathrine 6n
Cezanne 6n
Charme 6n
Clemens
Corail
Corsaire 6n
Dipper
DLF FRT-42001
Minsk
Dorianna 6n
Echo

Sort
Esparina 6n
Galahad
Giovanna 6n
Gondolin
Greenlight 6n
Greenmile 6n
Greensleaves 6n
Hastings
Heidrun
Helena 6n
Herald
Hightower
Humboldt 6n
Iduna
Jasperina
Joanna 6n
Katarina 6n
Kolossos
Lambada
Libano 6n
Litango
Livision
Livista 6n
Longfellow II 6n
Maxima 1
Melitta 6n
Mirador
Mission 6n
Musica 6n
Mystic
Nigella 6n
Nikky 6n
Pinafore 6n
Polka
Rafael
Raisa 6n
Relevant

Sort
Report
Reverent
Rossinante
Ryder
Samanta 6n
Scorpa DLF FRR-9043
Sergei
Siskin 6n
Smirna 6n
Trophy 6n
Troville 6n
Valdora 6n
Wagner 1 6n

Bakkesvingel**Supplerende****kendetegn:**

Bladfave ved aksdannelse, bladskedens farve.

Sort	
Bornito	6n
Cantona	6n
Crystal	6n
Dumas 1	6n
Hardtop	6n
Manet 1	6n
Manetto	6n
Nordic	6n
Ridu	6n
Triana	6n

Kløver

Kendetegn, der kan anvendes til at afgøre, om der er tale om anden sort er forskelle i blomstringstidspunkt, småbladslængde og – bredde, samt bladform og bladmærke. For rødkløver desuden blomsterfarve.

Raps

Kendetegn, der kan anvendes til at afgøre, om der er tale om anden sort er blomstringstidspunkt, stængellængde ved modenhed, antal sidegrene, bladrandindsnit, antal bladlapper og blomsterfarve.

Se særlige bestemmelser vedr. hybridraps.

Vinterraps

Sort	Hybrid/konventionel
AH12	Hybrid
Belana	Hybrid
Brentano	Hybrid
Fencer	Hybrid
MSL 024C	Hybrid
Quartz	Konventionel
SQ 1041007	Hybrid
Trinity	Konventionel
Vectra	Hybrid
Witt	Konventionel

Vårraps

Sort	Hybrid/konventionel
Belinda	Hybrid
Brando	Hybrid
Delight	Hybrid
Dodger	Hybrid
Doktrin	Hybrid
Heros	Konventionel
Highlight	Konventionel
Kaldera	Hybrid
Lumen	Hybrid
Lyside	Konventionel
Magma	Hybrid
Mosaik	Konventionel
MS 4102	Hybrid
MSL 523C	Hybrid
Osorno	Hybrid
PS 8501	Hybrid

Markært

Kendetegn, der kan anvendes til at afgøre, om der er tale om anden sort, er forskelle i forekomst af småblade, blomstringstidspunkt, stængellængde, antal nodier til 1. blomst, småbladets form, bladspidsform, akselbladets størrelse og marmorering, blomsterfarve, anthocyanring ved bladfod og voksbelægning.

Sorten Bohatyr er den eneste sort med småblade.

Smalbladet lupin

Kendetegn, der kan anvendes til at afgøre om der er tale om anden sort, er blomstringstidspunkt, blomsterfarve, plantehøjde ved blomstring og anthocyanfarvning af stængel umiddelbart før blomstring.

Sort	Farve af blomst
Iris	Hvid
Primadonna	Hvid

Sædekorn

Udførelse af markbesigtigelse og udfyldelse af besigtigelseskema

Forholdene skal være sådan, at det er muligt at udføre en forsvarlig besigtigelse. Det skal anføres på besigtigelseskemaet, hvis det ikke er muligt at udføre en forsvarlig besigtigelse for sortsrenhed, andre kulturplanter og ukrudt.

Besigtigelsen

Ved markbesigtigelse af sædekornsarealer skal kontrolløren dels foretage en inspektion af de pågældende arealer, dels indhente oplysninger hos avleren om øvrige forhold, der har betydning for godkendelse af avlen.

Besigtigelsen skal udføres på det tidspunkt, hvor bestandens udviklingstrin muliggør den mest effektive kontrol med forekomst af flyvehavre, sundhedstilstand, sortsægthed og sortsrenhed samt forekomst af andre kornarter.

Der udføres mindst én besigtigelse på de anmeldte arealer. Hvis der er konstateret forhold, der gør, at arealet ikke umiddelbart kan godkendes, fx fund af flyvehavre, men det skønnes, at disse forhold kan ændres ved eksempelvis aflugning af flyvehavre, skal der foretages en afsluttende besigtigelse for at sikre, at de fastsatte betingelser for godkendelse er opfyldt. Avler skal informeres om hvilke forhold, der skal forbedres inden det afsluttende syn, samt omtrentlig hvornår dette syn kan forventes.

På næste side ses et eksempel på et udfyldt besigtigelseskema.

 Miljø- og Fødevareministeriet NaturErhvervsstyrelsen		Anmeldelse af arealer til fremavl		Avlsparti nr. NEST02-15	
Virksomhed NaturErhvervsstyrelsen Kornhandel A/S		Art/sort Vårbyg Quench		Hestekategori C1	
Kontaktperson (navn, tlf./mobil nr.) L. Larsen		☐ Økologisk		Autorisations nr.	
Avler (navn, adresse, tlf.nr.) Lars Larsen Nyropsgade 30 1780 København V		Udlægsparlamentets reference nr.		Udsæd, kg	
Avlers SE/CVR-nr. 12345678		DK 14XX0002		2000	
Arealets adresse Nyropsgade 36 1780 København V		DK 14XX0003		14000	
Avlers SE/CVR-nr. 12345678		Udlægsår 2015		Hestår (1,2,3...)	
Kontaktperson (navn, tlf./mobil nr.) 12 34 56 78		Kontraheret areal, ha		105	
Sædekorn					
Dyrkes der anden sort af samme art på ejendommen og/eller ejendomme i samdrift		☐ ja ☒ nej		Hviken	
Er der aflygt flyvehavre i avlen før mærksyn		☒ ja ☐ nej		Antal/mark Mark 43-1: 2 stk	
Er der foretaget sprøjtning mod flyvehavre eller græsukrudt på fremavlsarealet		☒ ja ☐ nej		Middel	
Sædekorn/markfro					
Afstand til anden sort af samme art		Mere end: ☐ 1 m ☐ 50 m ☐ 100 m ☐ 200 m ☐ 800 m ☐ 1000 m ☐ 1200 m			Afstand, m
Sort					
Markfro					
For rajgræs		Afstand til anden art af rajgræs: mere end: ☐ 50 m ☐ 200 m m		Sort	
For Brassica		Afstand til anden Brassica-art: mere end: ☐ 50 m ☐ 200 m m		Sort	
Hvornår har der på arealet sidst været avl af samme eller bestøget art til udsæd eller oliepresning		År		Sort	
Har der været avl af ært/hestebønne på arealet inden for de sidste 2 kalenderår		☐ ja ☐ nej		År Sort	
Firmaets egne oplysninger					
Kontrollørens indstilling					
Godkendt mark Nest02-14		I alt ha 105		Kontrollørens underskrift	
				1. syn, dato: Aut. nr. xxx	
				9/7-2015 Navn Signatur	
				Tlf.nr. 12 34 56 78	
Kasseret mark		I alt ha		2. syn, dato: Aut. nr.	
				Navn	
				Tlf.nr.	

For optællinger, bemærkninger og skitser benyt venligst bagsiden.

Mark nr. eller navn (hver mark skal opføres for sig)	Ha	Forfrugt art og sort eventuelt årstal	Anden		Flyvehavre		Ukrud/ bemærkninger/ lejesæd/sygdomme																								
			sort pr. m ²	art pr. m ²	Antal enkelst. planter	Antal kolonier i marken																									
16	1. syn 3,2 2. syn	Vinterhvede	0	0	0	0																									
43	1. syn 43,0 2. syn	Vinterhvede	0	0	0	0																									
17	1. syn 19,9 2. syn	Vinterhvede	0	0	0	0																									
43,1	1. syn 9,3 2. syn	Vinterhvede	0	2	0	0																									
61,1	1. syn 8,0 2. syn	Vinterhvede	0	0	0	0																									
82,1	1. syn 13,0 2. syn	Vinterhvede	0	0	0	0																									
160	1. syn 30,5 2. syn	Vinterhvede	0	1	0	0																									
	1. syn																														
	2. syn																														
	1. syn																														
	2. syn																														
	1. syn																														
	2. syn																														
	I alt	105,0																													
Antal marker, hvor afstanden er større end 3 km																															
Bemærkninger og skitser																															
<table border="1"> <tr> <td colspan="8">Anden kornart</td> </tr> <tr> <td colspan="8">Mark 43,1, Hvede (2.0.1.3.0.4.1.2.2) pr. 50m2 gns. = 1,6</td> </tr> <tr> <td colspan="8">Mark 160, Havre (1.0.1.0.2.0.1.0.0.1) pr. 50m2 gns. = 0,6</td> </tr> </table>								Anden kornart								Mark 43,1, Hvede (2.0.1.3.0.4.1.2.2) pr. 50m2 gns. = 1,6								Mark 160, Havre (1.0.1.0.2.0.1.0.0.1) pr. 50m2 gns. = 0,6							
Anden kornart																															
Mark 43,1, Hvede (2.0.1.3.0.4.1.2.2) pr. 50m2 gns. = 1,6																															
Mark 160, Havre (1.0.1.0.2.0.1.0.0.1) pr. 50m2 gns. = 0,6																															

Anden sort af samme art

Såfremt der er avl af anden sort af samme art på ejendommen eller på ejendomme i samdrift med denne, oplyses navnet på den eller de pågældende sorter.

Kemisk bekæmpelse af flyvehavre eller græsukrudt

Kontrolløren skal angive, om der er foretaget kemisk bekæmpelse, og i givet fald hvilken mark og hvor stor en andel af marken. Hvis kun en del af arealet er behandlet, skal dette markeres på en skitse.

Det er tilladt at bekæmpe flyvehavre og græsukrudt med midler, der har effekt mod flyvehavre. Foretages bekæmpelse om foråret, skal arealet besigtiges for forekomst af flyvehavre to gange med mindst en uges mellemrum.

Arealernes afstandsisolering

Denne oplysning fås af avler, men skal kontrolleres af kontrolløren.

1. For fremavlsmarker af almindelig rug skal afstanden til andre marker af rug af anden sort, mindst være
 - 300 m ved avl af præ-basissæd og basissæd
 - 250 m ved avl af certificeret sædekorn
2. For fremavlsmarker af hybridrug skal afstanden til nærmeste pollenkilde, der kan føre til uønsket fremmedbestøvning, være mindst:
 - 1000 m ved avl af basissæd, når der anvendes hanlig sterilitet
 - 600 m ved avl af basissæd, når der ikke anvendes hanlig sterilitet og
 - 500 m ved avl af certificeret sædekorn, hvor også marker tilsæt med certificeret sædekorn af samme sort betragtes som en uønsket pollenkilde.
3. For fremavlsmarker af triticales af selvbestøvende sorter³, dog ikke hybrider, skal afstanden til andre marker med triticales, der ikke er tilsæt med samme sort, mindst være
 - 50 m ved avl af præ-basissæd og basissæd
 - 20 m ved avl af certificeret sædekorn.
4. For fremavlsmarker af certificeret sædekorn af hybrider af hvede, alm. havre, nøgen havre, purhavre, selvbestøvende sorter af triticales samt bestande til produktion af certificeret sædekorn af hybrider af byg ved hjælp af anden teknik end cytoplasmatisk hanlig sterilitet (CMS) skal afstanden for hunkomponenterne mindst være 25 m til nærmest liggende pollenkilde, der kan resultere i uønsket fremmedbestøvning.
5. For fremavlsmarker med byg, alm. havre, nøgen havre, purhavre og hvede, dog ikke hybrider, er der ingen afstandskrav, men støder fremavlsmarken op til andre arealer

³ Alle sorter af triticales, der er anmeldt/dyrket i Danmark, henregnes til selvbestøvende sorter.

med korn, skal skellet være klart markeret (hegn, dige, ½ m afstand tilvejebragt ved lukning af såtragte m.v.).

6. Ved avl af hybrider af byg ved hjælp af cytoplasmatisk hanlig sterilitet (CMS) skal afstanden ved avl af basissædekorn være mindst 100 m og ved avl af certificeret sædekorn være mindst 50 m til nærmest liggende pollenkilder, der kan resultere i uønsket fremmedbestøvning. I bilag 1 er en oversigt over sorter af byg, hvor CMS-sorter fremgår.
7. Hvis afstandskravene i pkt. 1-6 ikke er opfyldt, kan fremavlsarealet reduceres så afstandskravene overholdes. Afgrænsning af fremavlsarealet kan foretages med stokkemarkering udført med én landmålerstok eller lignende for hver 100 m, fraskæring af et halvt meter bredt bælte afhugget i jordhøjde med kratrydder, havefræser eller lignende eller ved høstkontrol. Afgrænsning af fremavlsarealet skal kunne kontrolleres ved syn på arealet. Hvis ikke afgrænsningen kan kontrolleres ved 1. syn, kræves nyt syn.

NaturErhvervstyrelsen kan dispensere fra kravene til afstandsisolation, hvis terrænforholdene eller andre særlige forhold må formodes at yde tilstrækkelig beskyttelse mod uønsket bestøvning. I sådanne tilfælde, indtegnes nabomarkens afstand og dens geografiske placering i forhold til fremavlsmarken på en skitse, og fremavlen må kun godkendes efter aftale med NaturErhvervstyrelsen.

Mark nr. eller navn

Er fremavlsarealet fordelt på flere marker, skal hver mark besigtiges og vurderes særskilt. Fund af eksempelvis flyvehavre i en mark, medfører således ikke automatisk kassation af de øvrige marker.

Hver marks navn eller nummer samt størrelsen af den enkelte mark noteres på besigtigelsesskemaet. Avlerens betegnelse for marken skal benyttes. Ved en mark forstås i denne forbindelse et sammenhængende areal, der er sået under et og behandlet ens (sprøjtning, gødskning m.v.) i vækstperioden. Hektarene på de enkelte markstykker sammentælles til et total areal for indberetningen.

Bestemmelser om forfrugt

Avler skal oplyse forfrugten for alle de arealer, der indgår i avlskontrakten.

Forfrugten for hvert fremavlsareal anføres i skemaet. Er forfrugten af samme art som fremavlen, skal forfrugtens sortsnavn også oplyses.

Regler for forfrugt findes under de enkelte arter i afsnittet: Avlskontrolnormer for de enkelte arter.

Hvis forfrugten er anden sort af samme art, og marken er høstet som grønkorn/helsæd, kan der ses bort fra kravet. Hvis denne undtagelse bruges, skal forklaring skrives under "Bemærkninger og skitser".

Bemærk, at vinterhvede og vårhvede henregnes til samme art, tilsvarende gælder for vinterbyg og vårbyg samt vårtriticale og vintertriticale.

Frøbårne sygdomme

Den mest udbredte og iøjnefaldende frøbårne sygdom er nøgenbrand i byg. Af andre frøbårne sygdomme kan nævnes sribesyg i byg, nøgenbrand og stinkbrand i hvede samt stængelbrand og meldrøjer i rug.

Såfremt der ved besigtigelsen kan konstateres forekomst af frøbårne sygdomme, søges angrebets omfang fastslået. Dette gøres ved optælling af antal angrebne planter pr. arealenhed f.eks. 10, 50 eller 100 m², flere forskellige steder i marken.

Sortsægthed og sortsrenhed

Udsædspartiernes sortsrenhed og sortsægthed undersøges i NaturErhvervstyrelsens kontrolmark. Da sortsurenheder imidlertid kan skyldes andet end udsæden, skal kontrolløren ved markbesigtigelsen undersøge, hvorvidt fremavlen som helhed består af den opgivne sort. Da man ved markkontrollen ikke har noget sammenligningsgrundlag (planter, som med sikkerhed er af den opgivne sort), er det vanskeligt at fastslå, om sorten er ægte, men forekomst af sortsurenheder vil ofte kunne observeres.

I tilfælde, hvor kontrolløren ved marksyn får indtryk af, at avlen ikke er sortsren, skal det fastslås, om marknormer for forekomst af anden sort er overholdt. I bilag 2 er angivet en række karakterer, som kan bruges til at vurdere, om der er afvigende sorter og til at beskrive dem. Hvis avlen umiddelbart fremstår som ensartet, skal der ikke bruges tid på at finde eller beskrive den afvigende sort.

Såfremt der ved besigtigelsen kan konstateres iblanding af anden sort eller afvigende type, søges omfanget af iblandingen fastslået. Dette gøres ved, at antallet af planter af anden sort og/eller type optælles på udsnit forskellige steder i marken. Der foretages én optælling pr. ha. dog højst 10 pr. mark. Husk at angive den arealenhed, der er benyttet ved optælling på indberetningen.

Det er en betingelse for indstilling til godkendelse, at forekomsten af anden sort, ikke overstiger grænserne nævnt for de enkelte arter i afsnittet om avlskontrolnormer.

Hvis en del af arealet er forurenet med anden sort, kan afgrænsning af fremavlsarealet foretages med stokkemarkering udført med én landmålerstok eller lignende for hver 100 m, fraskæring af et halvt meter bredt bælte afhugget i jordhøjde med kratrydder, havefræser eller lignende, eller ved høstkontrol. Afgrænsningen behøver ikke at gå ud til markens kanter. Afgrænsningen kan ske ved flere skår.

Normer for sortsrenhed

Normer for sortsrenhed er anført under afsnittet Avlskontrolnormer for de enkelte arter. Derudover gælder nedenstående for hybrider.

1. Ved avl af certificeret sædekorn af hybrider af alm. havre, nøgen havre, purhavre, alm. hvede, durumhvede, spelt, selvbestøvende sorter af triticales samt bestande til produktion af certificeret sædekorn af hybrider af byg ved hjælp af anden teknik end cytoplasmatisk hanlig sterilitet (CMS) skal bestanden være tilstrækkelig sortsægte og

sortsren med hensyn til komponenternes karakteristika. Produceres sædekornet ved hjælp af et kemisk hybridiseringsmiddel, skal bestanden opfylde følgende normer:

a) Sortsrenheden skal for hver komponent være mindst 99,7 pct. for alm. havre, nøgen havre, purhavre, byg, alm. hvede, durumhvede og spelt og 99,0 pct. for selvbestøvende tritiale.

b) Hybridiseringsgraden skal være mindst 95 pct.

2. Ved avl af hybrider af byg ved hjælp af cytoplasmatiske hanlig sterilitet (CMS) skal bestanden være tilstrækkeligt sortsægte og sortsren med hensyn til komponenternes karakteristika. Bestanden skal navnlig opfylde følgende øvrige normer og betingelser:
 - i) Det procentvise antal planter, som tydeligvis afviger fra typen, må ikke overstige:
 - for afgrøder, der anvendes til produktion af basissædekorn: 0,1 % for vedligeholderen og den retablerende linje og 0,2 % for den hunlige CMS komponent
 - for afgrøder, der anvendes til produktion af certificeret sædekorn: 0,3 % for vedligeholderen og den hunlige CMS komponent og 0,5 %, i tilfælde af at den hunlige CMS komponent er en enkelthybrid.
 - ii) Niveauet af hanlig sterilitet i den hunlige komponent skal være mindst:
 - 99,7 % for afgrøder, der anvendes til produktion af basissædekorn
 - 99,5 % for afgrøder, der anvendes til produktion af certificeret sædekorn.
3. Avl af certificeret sædekorn af hybrider af byg ved hjælp af cytoplasmatiske hanlig sterilitet (CMS) kan produceres i blandkulturer bestående af en hanlig og hunlig steril komponent og en hanlig komponent, der genskaber frugtbarhed.

Isåning af anden sort eller art

I nogle år foretages der betydelige isåninger af udvintrede eller på anden måde beskadigede dele af fremavlsarealer. Der er oftest tale om isåning af vørsæd af samme art som fremavlsarealet.

Isåninger afgrænses fra fremavlsarealet ved stokkemærkning, fraskæring af et halvt meter bredt bælte afhugget i jordhøjde med krattrydder, havefræser eller lignende, eller ved høstkontrol, se afsnittet om høstkontrol. Afgrænsningen behøver ikke at gå ud til markens kanter. Afgrænsningen kan ske ved flere skår.

Et areal kan kasseres, hvis der er uhensigtsmæssigt mange isåninger af anden sort eller art.

Anden kornart

Iblandning af anden kornart kan stamme fra såvel udsæden som fra tidligere forfrugter. Afgørelsen af hvordan iblandingen er sket, kan som regel træffes på grundlag af de pågældende planters placering i forhold til sårækken.

Stammer iblandingen fra udsæden, vil planterne af den iblandede art som regel findes i sårækken og være jævnt fordelt over hele eller dele af fremavlsarealet. Stammer iblandingen fra forfrugten, vil de artsfremmede planter være at finde såvel i som uden for sårækken.

Omfanget af iblandingen konstateres ved optælling på en passende arealenhed, fx 25, 50 eller 100 m² forskellige steder i marken. Der foretages en optælling pr. ha. Dog højst 10 pr. mark. Husk at notere den arealenhed, der er benyttet ved optælling.

Resultatet af optællingen noteres. Det noteres ligeledes, om iblandingen skønnes at stamme fra udsæden eller anden forurening fx jordens frøpulje.

En betingelse for, at fremavlen kan godkendes er, at forekomsten af anden kornart ved den afsluttende besigtigelse ikke overstiger grænserne nævnt i afsnittet for avlskontrolnormer for de enkelte arter.

Hvis en del af arealet er forurenet med anden kornart, foretages afgrænsning af fremavsarealet med stokkemærkning udført med én landmålerstok eller lignende for hver 100 m stokkemærkning, fraskæring af et halvt meter bredt bælte afhugget i jordhøjde med krattrydder, havefræser eller lignende, eller ved høstkontrol, se afsnittet om høstkontrol. Afgrænsningen behøver ikke at gå ud til markens kanter. Afgrænsningen kan ske ved flere skår.

Flyvehavre i fremavlsmarken

Det er især vigtigt at undersøge arealet for eventuel forekomst af flyvehavre. Det er for denne undersøgelse nødvendigt, at besigtigelsen sker lige efter flyvehavrens skridning, og før eventuel lejesæd indtræder.

Fund af flyvehavre angives ved, at der i rubrikken "Antal enkeltstående planter" anføres det antal planter, der er stående enkeltvis. I rubrikken "Antal kolonier i marken" skal anføres det antal kolonier, der er fundet, samt hvor mange planter der er fundet i dem. Fx skal fund af 2 kolonier med henholdsvis 10 og 15 planter skrives: 2(25). Ved 2. syn af arealer, hvor der har været konstateret flyvehavre ved 1. syn, skal fund ved det nye syn skrives i rækken for 2. syn. Hvis arealet ved 2. syn bliver fundet fri for flyvehavre, skal feltet udfyldes med 0 eller -. Flyvehavrefund skal altid markeres på skitse med angivelse af antal. For kolonier skal målene for koloniens udbredelse angives. For at undgå misforståelser skal flyvehavrefund uden for marken på diger eller lignende ikke anføres i flyvehavrerubrikken. Sådanne fund kan skrives under "Bemærkninger og skitser" med angivelse af, at de er fundet uden for det besigtigede areal.

Fordelingen af flyvehavren noteres på en skitse. Det er af afgørende betydning at få oplyst, hvorvidt det drejer sig om enkeltplanter fordelt over større eller mindre dele af arealet, om disse forekommer i eller uden for sårækken, eller om flyvehavren optræder i kolonier (en koloni består normalt af mere end 10 planter på et sted svarende til frø smidt fra én enkelt plante).

Fund af flyvehavre skal altid meddeles avleren og virksomheden. Ved den elektroniske indberetning angives antal flyvehavre, eller en vurdering af antal flyvehavre noteres, hvis der er tale om større mængder.

Fund af fatoider i havre

Fatoider er planter, der kan forveksles med flyvehavre, men som ikke er omfattet af reglerne om flyvehavre. Fatoider er mutationer eller udspaltninger fra fremmedbestøvning i alm. havre. De ligner alm. havre i plante og kerne, men har behåring, knæbøjlet stak og løsningslag ved grunden af kernerne ligesom flyvehavre. Fund af fatoider i havre skal betragtes som anden sort og følge reglerne for fund af anden sort.

Fremavlens tilstand

Det vil ofte være hensigtsmæssigt at gøre notater om fremavlens almene tilstand med hensyn til ensartethed, udviklingstrin ved markbesigtigelsen og andre for fremavlens relevante forhold.

Hvis der er lejesæd skal det angives ved en karakterskala 0-10, hvor 0 betyder, at planterne er helt opretstående, og 10, at de er helt i leje. Denne skala kombineres med en procentangivelse, således af karakteren 20/8 betyder, at der i 20 pct. af marken er stærk lejesæd, medens 40/2 betyder, at der i 40 pct. af marken er svag lejetilbøjelighed.

Da lejesæd kan skjule forurening med anden sort, anden art eller flyvehavre, kan et fremavlsareal kasseres, hvis der er stor forekomst af lejesæd.

Hvis der er stor forekomst af lejesæd på en del af arealet, kan det afgrænses fra fremavlsarealet ved stokkemarkering, fraskæring af et halvt meter bredt bælte afhugget i jordhøjde med krattrydder, havefræser eller lignende eller ved høstkontrol. Afgrænsning behøver ikke at gå ud til markens kanter. Afgrænsning kan ske ved flere skår.

Andre ukrudtsarter

Forekomst og udbredelse af ukrudtsarter, hvis frø vanskeligt lader sig frarenses som fx burrenerre og pileurt, noteres under "Bemærkninger og skitser".

Forekomst af arterne kiddike, klinte, gold hejre og giftig rajgræs skal noteres under "Bemærkninger og skitser", da der er særlige krav til indholdet i forbindelse med certificering. Hvis der er så store forekomster af ukrudt, fx kvik eller vindaks, at kontrolløren vurderer, at arealet ikke kan besigtiges betryggende for forekomster af anden sort, anden art eller flyvehavre, skal et fremavlsareal kasseres.

Hvis en del af arealet er forurenet med ukrudt, kan det afgrænses fra fremavlsarealet ved stokkemarkering, fraskæring af et halvt meter bredt bælte afhugget i jordhøjde med krattrydder, havefræser eller lignende eller ved høstkontrol, se afsnittet om høstkontrol. Afgrænsning behøver ikke at gå ud til markens kanter. Afgrænsning kan ske ved flere skår.

Rubrikken "Bemærkninger og skitser"

Rubrikken anvendes til skitser og til alle øvrige forhold, der ikke er faste rubrikker til.

Foruden skitser om fund af flyvehavre vil det være værdifuldt med skitser til angivelse af eventuelle fraskårne arealer. Alle skitser skal være orienteret ved nordpil eller veje og bygninger, så en sammenligning med efterkontrollørens skitse kan foretages.

Hvis kontrolløren har givet avleren forholdsregler af en eller anden art, skal aftalen i forkortet form anføres på besigtigelseskemaet. Efter anden besigtigelse skal det klart fremgå af skemaet, om de givne forholdsregler er fulgt.

Såfremt et areal kasseres, eller der foretages en ny besigtigelse, skal grundlaget herfor beskrives i rubrikken.

Aftaler med virksomheder vedrørende nedklassificering eller flyvehavre skal skrives her.

Hvis den afsatte plads ikke slår til, kan skitser tegnes på et vedhæftet ark papir.

Notér i alle rubrikker

Kontrollér, at alle oplysninger der er nødvendige for bedømmelse af avlen, er noteret. Er der intet observeret noteres 0 eller - i de pågældende felter. Er det ikke gjort skal NaturErhvervstyrelsen kontakte kontrolløren, hvis indberetningen er mangelfuldt udfyldt. Det er vigtigt, at kontrolløren oplyser et telefonnummer (helst mobilnummer) nederst sammen med dato for syn, autorisationsnummer og navn. Husk endvidere at udfylde kontrollørens bedømmelse med ha angivelse for godkendte og eventuelt kasserede arealer.

Nedklassificering af avl

I nogle tilfælde opfylder et fremavlsareal eller del af arealet ikke betingelserne for at blive godkendt i den pågældende kategori pga. forfrugt, indhold af anden sort, anden kornart eller lignende.

Hvis avlen opfylder betingelserne for at blive godkendt i en lavere kategori, kan der blive tale om nedklassificering af avlen. I tilfælde hvor en nedklassificering kun er nødvendig for dele af avlen, kan avlen fra enkelte marker nedklassificeres, såfremt virksomheden ønsker det.

Nedklassificering skal altid aftales med virksomheden. På indberetningen angives hvilken kategori avlen nedklassificeres til, og det anføres under "Bemærkninger og skitser", at virksomheden er kontaktet og indforstået med nedklassificering. Husk også at ændre kategorien, når der indberettes elektronisk.

Særlige bestemmelser vedrørende flyvehavre

Hvor der i dette afsnit er omtalt flyvehavre fundet ved markbesigtigelsen, skal den autoriserede kontrollør medregne yderligere fund rapporteret af NaturErhvervstyrelsens efterkontrollør. Dette gælder, hvad enten efterkontrollen har fundet sted før eller efter besigtigelsen foretaget af den autoriserede kontrollør.

Ved fund af flyvehavre ved første besigtigelse skal arealet enten kasseres eller indstilles til anden besigtigelse. Ved anden besigtigelse skal fundne flyvehavreplanter være afluget og/eller fraskåret, og det areal, der skal godkendes, skal findes fri for flyvehavre. Dog gælder:

1. Arealet skal kasseres, hvis flyvehavren findes i større mængde spredt ud over arealet.
2. Fund af flyvehavre i kolonier skal fraskæres. En koloni består normalt af mere end 10 planter på et sted, svarende til frø smidt fra én enkelt plante.

3. Fund af flyvehavre, både kolonier og enkeltstående, skal fraskæres i marker med rug, triticale, alm. havre, nøgen havre og purhavre.

Betingelser fælles for alle arter

1. Der må være foretaget kemisk bekæmpelse mod flyvehavre på fremavlsarealet.
2. Kontrolløren skal udvise ekstra opmærksomhed ved besigtigelse af fremavlsarealer, hvor der er foretaget kemisk behandling med ukrudtsmidler, der også er delvis virksomme over for flyvehavre, da der kan forekomme lavere flyvehavreplanter nede i afgrøden.

Det er tilladt at bekæmpe flyvehavre og græsukrudt med midler, der har effekt mod flyvehavre. Foretages bekæmpelse om foråret, skal arealet besigtiges for forekomst af flyvehavre to gange med mindst en uges mellemrum.

3. Ved fund af flyvehavreplanter ved første besigtigelse, er det en betingelse for godkendelse af arealet, at der udføres anden besigtigelse. Marken skal ved den anden besigtigelse findes fri for flyvehavre. Der skal være mindst én uge mellem de to besigtigelser for forekomst af flyvehavre.
4. Der skal såvel ved første besigtigelse, som ved den anden besigtigelse være de bedst mulige betingelser for konstatering af flyvehavre, hvorved forstås:
 - at første besigtigelse finder sted umiddelbart efter flyvehavrens skridning
 - at der ved besigtigelserne ikke forekommer lejesæd i marken eller stor ukrudtsforekomst, der vanskeliggør besigtigelse.

Regler for fraskæring ved fund af flyvehavre

Fraskæring skal foretages med krattrydder, havefræser eller lignende. Skåret skal være afhugget i jordhøjde og være mindst en halv meter bredt.

Der kan laves flere fraskæringer på et areal, og der kan laves fraskæring midt i arealet. En fraskæring skal bestå af rette linjer. En fraskæring kan have flere knæk. En fraskæring skal være udført minimum 20 meter fra den yderste flyvehavreplante. En fraskæring skal være udført, så det er muligt at høste det godkendte areal på fornuftig vis.

Ved den afsluttende besigtigelse skal fraskæringen være foretaget, og der må ikke findes flyvehavre i det areal, der søges godkendt.

Afgrøden på et fraskåret areal skal høstes efter, at afgrøden på den øvrige del af arealet er høstet, og skal holdes adskilt fra den del af avlen, der søges godkendt.

I stedet for en fraskæring kan avleren med virksomhedens godkendelse aftale med kontrolløren at der foretages en stokkemarkering og høstkontrol. Avleren skal tilkalde kontrolløren, når det ikke inficerede areal er høstet, og høsten af det inficerede areal må ikke påbegyndes, før høstkontrollen har fundet sted.

Høstkontrol

Kontrolløren kan – hvor det skønnes formålstjenligt – aftale med virksomhed og avler, at der i stedet for en fraskæring og kontrol af denne gennemføres en høstkontrol. Ved besigtigelsen skal det klart præciseres:

- at kontrolløren skal tilkaldes, når det areal der søges godkendt er høstet
- at høsten af det areal, der skulle fraskæres, ikke må påbegyndes, før kontrolløren har foretaget besigtigelsen.

Før arealet godkendes, skal kontrolløren have konstateret, at det areal, der skulle have været fraskåret, står tilbage efter høst af det areal, der søges godkendt.

Når høstkontrollen er udført indsendes resultatet af høstkontrollen og arealets bedømmelse elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Avlskontrolnormer

Ved optælling husk at angive arealenhed.

Se afsnittet om særlige bestemmelser for flyvehavre.

Vårbyg

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandskrav	Alle kategorier	½ meter, dog særlige krav til hybrider ⁴
Forfrugt	F-materiale, præbasis, basis og C1	Må ikke være anden sort af byg ^{5,6}
	C2	Må ikke være vinterbyg
Iblandning af anden sort	F-materiale, præbasis, basis og C1	4 planter pr. 10 m ² ^{4,6}
	C2	12 planter pr. 10 m ²
Iblandning af anden kornart	F-materiale og præbasis	10 planter pr. ha. ⁶
	Basis og C1	2 planter pr. 50 m ² , heraf højst 1 havre ⁶
	C2	4 planter pr. 50 m ² , heraf højst 2 havre

Vinterbyg

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandskrav	Alle kategorier	½ meter, dog særlige krav til hybrider ⁴
Forfrugt	F-materiale, præbasis, basis og C1	Må ikke være anden sort af byg ^{5,6}
	C2	Må ikke være anden sort af vinterbyg
Iblandning af anden sort	F-materiale, præbasis, basis og C1	4 planter pr. 10 m ² , dog særlige krav til hybrider ^{4,6}
	C2	12 planter pr. 10 m ²
Iblandning af anden kornart	F-materiale og præbasis	10 planter pr. ha. ⁶
	Basis og C1	2 planter pr. 50 m ² , heraf højst 1 rug/hvede ⁶
	C2	4 planter pr. 50 m ²

⁴ Se afsnittene om arealernes afstandsisolering og normer for sortsrenhed. I bilag 1 for sædekorn ses hvilke sorter der er hybrider.

⁵ Vår- og vinterbyg henregnes til samme art.

⁶ Se afsnittet om nedklassificering af avl.

Vårhvede, vinterhvede og spelt

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandskrav	Alle kategorier	½ meter. For hybrider 25 m ⁷
Forfrugt	Alle	Må ikke være anden sort af hvede eller spelt
Iblanding af anden sort	F-materiale, præbasis, basis og C1	4 planter pr. 10 m ² , dog særlige krav til hybrider ^{7, 8}
	C2	12 planter pr. 10 m ² , dog særlige krav til hybrider ⁷
Iblanding af anden kornart	F-materiale og præbasis	10 planter pr. ha. ⁷
	Basis og C1	2 planter pr. 50 m ² , heraf højst 1 rug ⁷
	C2	4 planter pr. 50 m ² , heraf højst 2 rug

Alm. havre, nøgen havre og purhavre

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandskrav	Alle kategorier	½ meter. For hybrider 25 m ⁶
Forfrugt	Alle	Må ikke være anden sort af alm. havre, nøgenhavre eller purhavre
Iblanding af anden sort	F-materiale, præbasis, basis og C1	4 planter pr. 10 m ² , dog særlige krav til hybrider ^{6, 7}
	C2	12 planter pr. 10 m ² , dog særlige krav til hybrider ⁶
Iblanding af anden kornart	F-materiale og præbasis	10 planter pr. ha. ⁷
	Basis og C1	2 planter pr. 50 m ² , heraf højst 1 byg ⁷
	C2	4 planter pr. 50 m ² , heraf højst 2 byg

⁷ Se afsnittene om arealernes afstandsisolering og normer for sortsrenhed.

⁸ Se afsnittet om nedklassificering af avl.

Vårtriticale og vintertriticale

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandskrav	F-materiale, præbasis og basis	50 meter ^{9, 10, 11}
	C1 og C2	20 meter ⁹
Forfrugt	Alle	Må ikke være anden sort af Triticale
Iblandning af anden sort	F-materiale, præbasis, basis og C1	12 planter pr. 10 m ² , dog særlige krav til hybrider ^{10, 11}
	C2	40 planter pr. 10 m ² , dog særlige krav til hybrider ¹¹
Iblandning af anden kornart	F-materiale og præbasis	10 planter pr. ha. ¹⁰
	Basis og C1	2 planter pr. 50 m ² ¹⁰
	C2	4 planter pr. 50 m ²

Rug

Karakter	Høstkategori	Krav
Afstandskrav, alm. rug	F-materiale, præbasis og basis	300 meter ^{12, 10}
	C	250 meter ¹²
Afstandskrav, hybrid-rug	C	500 meter til rug ¹¹
Forfrugt	Alle kategorier Alm. rug	Må ikke være anden sort af rug
	Hybridrug	Må ikke være rug, heller ikke samme sort
Iblandning af anden sort	F-materiale, præbasis og basis	1 plante pr. 30 m ² , dog særlige krav til hybrider ^{10, 11}
	C	1 plante pr. 10 m ² , dog særlige krav til hybrider ^{10, 11}
Iblandning af anden kornart	F-materiale og præbasis	10 planter pr. ha. ¹⁰
	Basis og C	2 planter pr. 50 m ² , heraf højst 1 hvede ¹⁰

⁹ Til anden sort af triticale.

¹⁰ Se afsnittet om nedklassificering af avl.

¹¹ Se afsnittene om arealernes afstandsisolering og normer for sortsrenhed. I bilag 1 for sædekorn, ses hvilke sorter af rug, der er hybrider.

¹² Til anden sort af rug.

SÆDEKORN

Bilag 2

Karakterer til sortsbedømmelse

Til beskrivelse af sorter af byg, hvede, alm. havre, nøgen havre og purhavre anvendes nedennævnte karakterer. Disse karakterer kan også anvendes til beskrivelse af fundne planter af anden sort inden for de tre arter. Karakterer til beskrivelse af sorter af triticale og hård hvede er ikke medtaget.

For rug gælder, at sortsrenhed ikke umiddelbart kan kontrolleres ved markbesigtigelse.

Karaktererne beskrives med enkelte undtagelser efter en skala fra 1 til 9, hvor 1 betyder, at planten ikke - eller næsten ikke - besidder den pågældende karakter, mens 9 betyder, at karakteren er meget udpræget.

For at en plante kan regnes som anden sort, skal der normalt kunne beskrives afvigelser i mindst 2 karakterer.

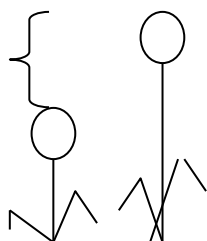
Vinter- og Vårbyg

PLANTE

Højde

1 meget kort, 3 kort, 5 middel, 7 lang, 9 meget lang. For at en plante kan beskrives som værende af anden sort alene på grund af forskelle i højden, skal planten afvige mere end 2 gange aksets længde fra afgrødens gennemsnitshøjde. Det vil i de fleste tilfælde kun være muligt at finde høje afvigere.

2 aks længder

AKS

Type

1 toradet, 2 flerradet. Planter, som ikke er af den opgivne type, henregnes til anden sort.

Skridning

1 meget tidlig, 3 tidlig, 5 middel, 7 sen, 9 meget sen. Denne karakter vil oftest kun kunne anvendes omkring skridningstidspunktet.

Stakpigment

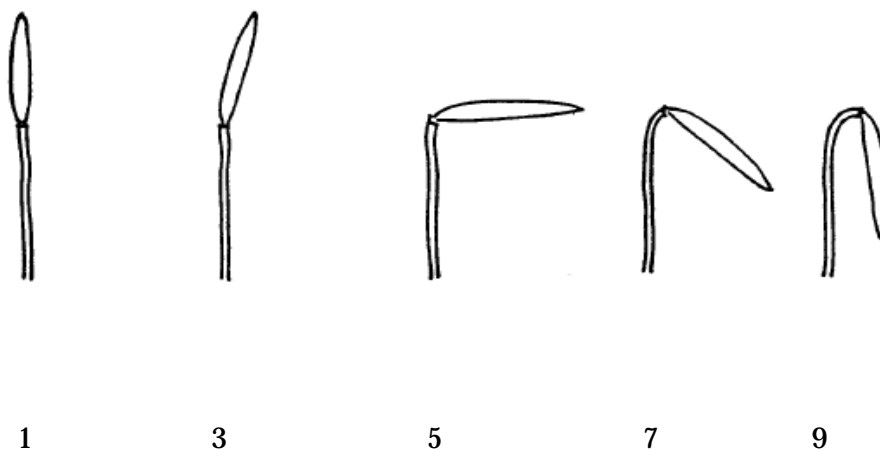
1 uden eller meget svag, 3 svag, 5 middel, 7 stærk, 9 meget stærk. Denne karakter beskriver styrken af antocyanfarvningen (rødfarvning), og den er påvirkelig af vækstvilkårene.

Voksbelægning

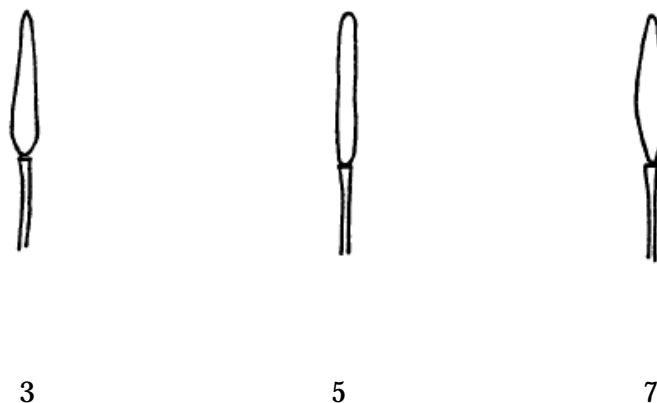
1 uden eller meget svag, 3 svag, 5 middel, 7 stærk, 9 meget stærk. Voksbelægningen er påvirkelig af vækstvilkårene.

Stilling

1 opret, 3 let opret, 5 vandret, 7 let hængende, 9 hængende.

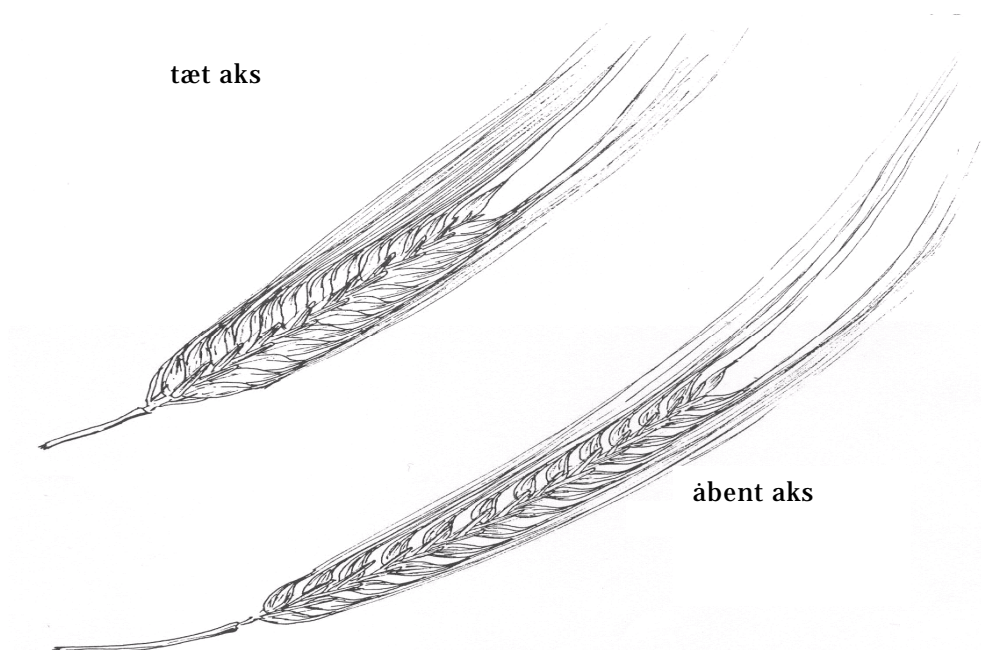
Form

3 tilspidset, 5 parallel, 7 tenformet.

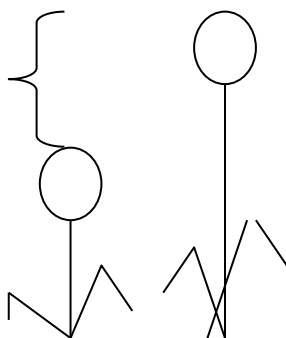
Tæthed

1 meget åben, 3 åben, 5 middel, 7 tæt, 9 meget tæt.

**Vinter- og Vårhvede
PLANTE**
Højde

1 meget kort, 3 kort, 5 middel, 7 lang, 9 meget lang. For at en plante kan beskrives som værende af anden sort alene på grund af forskelle i højden, skal planten afvige mere end 2 gange aksets længde fra afgrødens gennemsnitshøjde. Det vil i de fleste tilfælde kun være muligt at finde høje afvigere.

2 aks længder

STRÅ**Voksbelægning**

1 uden eller meget svag, 3 svag, 5 middel, 7 stærk, 9 meget stærk. For at en plante kan regnes for afvigende med hensyn til voksbelægning, skal der være en tydelig forskel, da voksbelægningen påvirkes af vækstvilkårene.

FLAGBLAD**Bladskede-voksbelægning**

1 uden eller meget svag, 3 svag, 5 middel, 7 stærk, 9 meget stærk. For at en plante kan regnes for afvigende med hensyn til voksbelægning, skal der være en tydelig forskel, da voksbelægningen påvirkes af vækstvilkårene.

AKS**Voksbelægning**

1 uden eller meget svag, 3 svag, 5 middel, 7 stærk, 9 meget stærk. For at en plante kan regnes for afvigende med hensyn til voksbelægning, skal der være en tydelig forskel, da voksbelægningen påvirkes af vækstvilkårene.

Tæthed

1 meget åben, 3 åben, 5 middel, 7 tæt, 9 meget tæt. Aksets tæthed beskriver, hvor tæt de enkelte småaks i akset sidder.

Forekomst af stak eller avnetilspidsning

1 uden stak eller avnetilspidsning, 2 med avnetilspidsning, 3 med stak.

1

2

3

Alm. havre, nøgen havre og purhavre

PLANTE

Højde

1 meget kort, 3 kort, 5 middel, 7 lang, 9 meget lang. Plantens højde er en vigtig karakter, men for med sikkerhed at kunne regne en plante som værende af anden sort - alene på grundlag af højden - kræves en stor afvigelse i højde, minimum 2 gange toppens længde.

STRÅ

Behåring på øvre knæ

1 uden, 9 med.

3

5

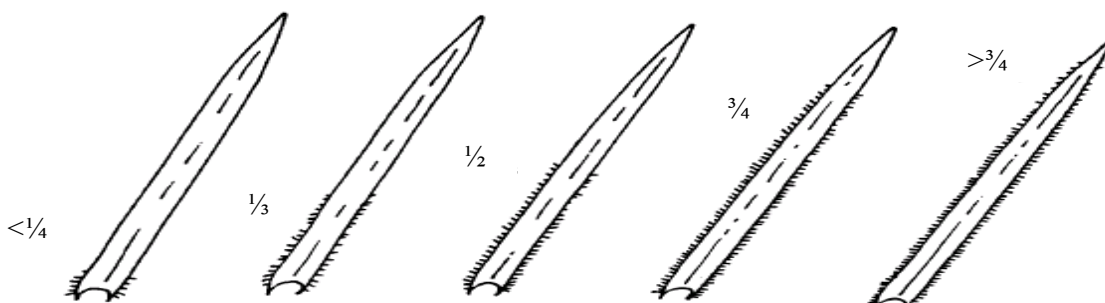

7

BLAD

Kantbehåring på 2. øverste blad

1 uden eller meget svag, 3 svag, 5 middel, 7 stærk, 9 meget stærk. For at en plante kan regnes for afvigende med hensyn til kantbehåring, skal der være en tydelig forskel. Der kan ved markkontrol normalt kun skelnes mellem "uden eller meget svag", "middel" og "meget stærk".

1

3

5

7

9

TOP**Skridning**

1 meget tidlig, 3 tidlig, 5 middel, 7 sen, 9 meget sen. Skridningstidspunktet kan kun observeres korrekt, hvis marken beses på det rette tidspunkt. Planter, som afviger mere end et par dage i skridningstidspunkt, kan regnes som anden sort alene på dette grundlag.

Toplængde

1 meget kort, 3 kort, 5 middel, 7 lang, 9 meget lang. Toppens længde er påvirket af vækstvilkårene.

Voksbelægning på nedre yderavne

1 uden eller meget svag, 3 svag, 5 middel, 7 stærk, 9 meget stærk. Voksbelægningen er påvirkelig af vækstvilkårene.

KERNE**Voksbelægning på kernen**

1 meget svag, 3 svag, 5 middel, 7 stærk, 9 meget stærk. Voksbelægningen er påvirkelig af vækstvilkårene.

Sortsbeskrivelser - Vinterbyg

Sort	2-radet	Flerradet	Hybrid
Alpine	X		
Anisette	X		
Apropos	X		
Augusta	X		
California	X		
Cassiopee	X		
Chalup	X		
Daniela	X		
Famosa	X		
Findora	X		
Finlissa	X		
Frigg	X		
Hejmdal	X		
Infinity	X		
Kathmandu	X		
Kosmos		X	
KWS Infinity	X		
KWS Meridian		X	
KWS Tenor		X	
KWS Tower	X		
Leopard	X		
Malwinta	X		
Matros	X		
Meridian		X	
MT 05-26			X
Padura	X		
Pelican		X	
Quadriga		X	
Salling	X		
Sandra	X		
Sinatra	X		
SJ 091049	X		
SJ 104051	X		
Skamling	X		
Souleyka		X	
Sy Leoo		X	CMS-hybrid
Talisman	X		

Sort	2-radet	Flerradet	Hybrid
Tetris	X		
Trooper		X	CMS-hybrid
Wootan		X	CMS-hybrid
Zephyr	X		
Zirene	X		

Sortsbeskrivelser – Rug

Sort	Hybrid/konventionel
Brasetto	Hybrid
Carotop	Konventionel
Dankowskie Rubin	Konventionel
Dukato	Konventionel
Evolo	Hybrid
Herakles	Konventionel
Inspector	Konventionel
Kapitän	Konventionel
KWS Bono	Hybrid
KWS Livado	Konventionel
KWS Magnifico	Hybrid
KWS Nikko	Konventionel
Marcelo	Konventionel
Palazzo	Hybrid
SU Bonelli	Hybrid
SU Mephisto	Hybrid
SU Performer	Hybrid
Visello	Hybrid

Miljø- og Fødevareministeriet

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

www.naturerhverv.dk

Tlf.: 3395 8000

planterlandbrugslov@naturerhverv.dk